

μείζω γίνεται καὶ τελειώτερα. κατὰ τὸν φάμερον. Οὕτως ἦν ὁ μακάριος, εἰ καὶ μὴ διὰ λόγου περιουσίαν, ἀλλὰ διὰ [τὴν] τῆς ἀρετῆς, σοφὸς ἀλιεὺς καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων θηρῶν ἐπιστάμενος, λόγοις τε θείοις πάντας ἰθύνειν πρὸς ἀθανάσιαν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς πνεύματος ἁγίου. Ἐκτοτε οὖν ὡς ἐκ θεοῦ πεμφθέντα ἀποστολον οἱ Κρήτες πιστεύσαντες διεφήμισαν ἀνά πᾶσαν τὴν νῆσον τὰ περὶ αὐτοῦ, καὶ πάντες ἔκτοτε ἐπισικῶς αὐτῷ προσεφέροντο, καὶ ἴσα προσεῖχον θεῷ, καὶ νόμος ἦν ἐκείνοις πᾶν τὸ προσταττόμενον.

Ἄδειας οὖν τοῦ λοιποῦ λαβόμενος ὁ μακάριος καὶ τὰ εἰωθότα κη-
 10 ρύξας καὶ πάντας διδάξας καὶ φωτίσας καὶ πρὸς τὴν ἀληθῆ πίστιν χειραγωγήσας καὶ ἅπαν σκῶλον ἐκ μέσου θέμενος, ἐκκλησίας τε δειμάμενος ἐν ὅλῃ τῇ νήσῳ οὐκ ὀλίγας καὶ ἱερεῖς καὶ διακόνους καὶ νεωκόρους καὶ τὴν ἄλλην τάξιν πᾶσαν ἐγκαταστήσας καὶ ρυθμίσας καὶ ὡς δεῖ βιοῦν ἐπισκήψας ἐφ' ἑλοῖς τε πέντε ἔτεσι κελῶς διαθέμενος
 15 ὅσα κατ' ἔφεσιν αὐτῷ ὑπῆρχεν, ὡς μηδένα τῶν Κρητῶν καταλείψαι ἀσυντελῆ τοῦ καλοῦ, ἐξῆλθε μὲν τῆς πόλεως Γορτύνης, ἡμερῶν δὲ τριῶν ὁδὸν διανύσας, ἐσπέρας καταλαβούσης, ἐν τινι τόπῳ κατέλυσιν, ἐν ᾧ δὴ καὶ παλαιοτάτου ναοῦ ἐφαίνοντο λείψανα, ὡς ἐκ τῶν γείσων ἰδίδοτο συμβαλεῖν. Ἄσαντι τοίνυν τὴν ἐνύχιον ὁδὸν καὶ τὴν || σταυροφόρον ῥάβδον ἐπὶ γῆς πῆξαντι καὶ ὑπὸ αὐτὸν ἀνέντι·
 20 πόρρω γὰρ ἦν τῶν νυκτῶν ὁ καιρὸς· λυχνιαῖον ἰδοξεν ὄραν φῶς ἀπὸ ὠρημένων ἔμπροσθεν τῆς ῥάβδου. Καὶ δὴ ἀναστὰς καὶ τὸν ὑπνον ἀποτιναξάμενος, ὑπαρ οὐκ ὄναρ ἦν τὸ φανέν· καὶ λαμπὰς θεῖα τις, ἀλλ' οὐκ ἐνυλος ἐκ τοῦ σταυροῦ κατεφαίνετο, καὶ φῶς τῷ δικαίῳ
 25 ἐπνύγαζε δαψιλῆς, ἄχρι καὶ λυκαυγοῦς τῆς ὥρας ἰστώτι καὶ εὐχομένῳ καὶ θεῷ προσάγοντι εὐχαριστηρίους ὡδὰς τῷ οὕτω τὸ φῶς αὐτῷ ἀρρήτως αἰθρίασαντι. Ἐπεὶ δὲ καὶ αὐθις οὐκ ἄθει, ὡς ἀπὸ τοῦ πράγματός ἐστι μαθεῖν, εἰς τὸν αὐτὸν κατώλισθεν ὑπνον ὁ μέγας, κόσμιόν τι γύναιον ἰδοκεῖ ὄραν, ἐπιτάττον αὐτῷ ἐγείραι τὸν πε-
 30 πτωκότα ναόν, καθῶς, φησί, δέδοκται τῷ τῶν ἀπάντων δισπότῃ. Τοῦ δὲ πυνθανομένου καὶ τίς εἶπεν ἢ ταῦτά μοι κατ' ἐξουσίαν ἐπιτάττουσα, ἐκείνη, Φωτεινὴ, ἔφησεν, εἰμὶ ἢ μάρτυς καὶ δούλη Χριστοῦ·

4 (καὶ 5). ἐνδιδακτῆς 6. διεφήμισαν 7. ἴσα 15. καταλαβούσι 16. γορτύνης 19. γείσων ἐνύχιον 23. τίς 28. πρᾶγματος ἐστὶ 31. ταῦτα

καὶ εἰ μὴ εἰς πέρας μου τὸ βούλευμα ἀγάγῃς, τῆς νήσου ταύτης οὐκ ἀποθήσῃ. Διυπνισθεὶς οὖν ὁ ὄσιος, τὸ ἐναλλάττον τῆς ὄψεως ὑπνοσεῖν ἐδίδου ἑαυτὸν ὄνειρώξαντα ἢ ἐλλαμφθέντα τῇ χάριτι. Διὸ καὶ, ὡν ἤκουσε παρὰ τῆς φανείας ἀλογίσας, τῆς πορείας ἤψατο· καὶ παρὰ χρῆμα τὴν ὀπτικήν τῶν ὀφθαλμῶν ἀφῆρητο δύναμιν καὶ βλέπειν 5 οὐκ ἴσχυε. Τότε ἦσθετο ὁ δίκαιος θεῖας βουλήs εἶναι τὸ ἐπίταγμα. Καὶ ἐπεὶ κατέθετο πληρεῖν τὰ ὀρισθέντα, καὶ τὸ φῶς εὐθύς τῶν ὀφθαλμῶν || ἀπέλαμβανεν. Ἐπεὶ δὲ οὔτε σκαπάνη ἦν τῷ μεγάλῳ, οὔτε πτύον, οὔτε τις ἕτερος ὁ συναράμενος· ὡ τῶν ἀπορρήτων σου, δέσποτα θαυμασίων· στύλος ὤφθη πυρὸς τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ τοῖς ὁμόροις καὶ 10 προσήκουσι τῶν ἰγχωρίων, ἐν ᾧ τόπῳ ὁ ἅγιος ἴστατο. Οἱ καὶ θαυμάσαντες καὶ ἐκπλαγύντες ἐπὶ τῷ καινῷ τοῦ θεάματος καὶ πρὸς τάχος τὸν τόπον καταλαβόντες καὶ τὰ ὀφθέντα τούτῳ ἀκοῆ παραλαβόντες, εἶτα καὶ προτραπέντες ἕκαστος τὰ παρ' ἑαυτοῦ συνεισφέρειν, πάντες ὁμοθυμαδὸν ὑπηκουσαν τῷ κελύσματι. Ὁ δὲ σπουδαῖαν θεί- 15 μενος καὶ νεανικὴν τὴν φρόντιδα καὶ θερμοτάτην εἰσνεγκῶν τὴν προθυμίαν, ἐξετελέσθη τὸ ἔργον καὶ ὁ ναὸς ἀκηρτίσθη τῆς μάρτυρος ἐφ' ὅλοις ἑσσίιν ἔτεσιν. Εἶτα καὶ θυσιαστήριον κήξας καὶ ὡς περ εἰκὸς τοῦτο καθιερώσας, ἱερεῖς τε ἰγκαταστήσας καὶ πᾶσαν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν τε καὶ κατάστασιν αὐτοῖς παραδοῦς καὶ πᾶσι συνταξάμε- 20 νος καὶ, δόξαν αὐτῷ οὕτως, ἡ θάλασσα αὐτὸν ἐδέχτο. Καὶ πεμπταεὶς οὐριοδρομήσας εἰς Πίδαυρον, ὃν καὶ Δαμαλᾶν εἰώθασι καλεῖν οἱ ἰγχώριοι, κατέλαβεν.

Ἄλλ' ἀκόλουθόν ἐστιν, οἶμαι, καὶ τὰ ἐν τῷ πλοίῳ τούτῳ τερατουργηθέντα προθεῖναι τοῖς φιλοθείοις. Ἐφιλοχρημάτουσιν οἱ τοῦ πλοίου 25 ἐκείνου πλωτῆρες καὶ δεινῶς ἠλίσκοντο τῷ δαίμονι τῆς φιλαργυρίας, ὥστε διὰ τοῦτο γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, τὸ τοῦ λόγου, χωρεῖν πρὸς πᾶσαν παρανομίαν, ἐπιτορκίαις, ἀνδροφονίαις καὶ λοιπαῖς ἀθεμιτοουργίαις φ.123β ἑαυτοῦς ἀθλίως ἐκδεδωκότες. Ἄλλ' ὄρα πῶς ἦν ὁ ὄσιος καὶ σιωπῶσα

2. ἐναλλάττον 3. ἐλαμφθέντα 7. πληρεῖν. Ἴδε καὶ κατωτέρω ἐκπληρεῖν, ἀναπληρεῖν, διαβεβαιεῖν, ἐφαπλεῖν 9. πτύον 10. στύλος 22. Δὴν παρίσταται, νομίζω, ἀνάγκη νὰ γράψωμεν Ἐπίδαυρον. Ἀξία δὲ σημειώσεως ἡ σύγκρισις τῆς Ἐπίδαυρου καὶ τοῦ Δαμαλᾶ, ἐπέχοντος, ὡς γνωστόν, τὴν θέσιν τῆς ἀργαίας Τροίης. 24. ἀκόλουθόν ἐστιν 26. ἠλίσκοντο

καὶ φθεγγομένη παραίνεσις, καὶ ὅπως πάντας σοφαῖς ἐπινοίας μετήρ-
 χετο καὶ πρὸς σωτηρίαν ἐπανῆγε, τοῦ βάρους τῶν κακῶν ἐξαιρούμε-
 νος. Ἐπειδὴ γὰρ πολλὴν ἑώρα τὴν μοχθηρίαν καὶ τὴν σκαιότητα
 ἐκείνοις ὑποκαθημένην τῷ διορατικῷ τοῦ πνεύματος ὀφθαλμῷ, ἀλα-
 5 τος ἀπόδεσμον τινα φέρειν τῷ ἑαυτοῦ μανδίῳ προσποιήσατο· ὧν
 ἐκεῖνοι, πλὴν ἑνός, σφόδρα τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι καὶ χρυσὸν
 εἶναι ὑποτοπάζαντες, ἔρμειον ἠγήσαντο τὸ πρᾶγμα. Καὶ εὐθὺς πό-
 νον ἤρξαντο ὠδύνειν καὶ τικτεῖν ἰνομίαν, κατὰ τὸ γεγραμμένον, βου-
 λὴν τε ἐβουλεύσαντο πονηρὰν καὶ ἦν ὁ αἰεὶ λαθρακίως ψυχαῖς ἐνσπεί-
 10 ρων τούτοις ὑπέθετο. Καὶ ἡ βουλὴ ἦν ὥστε τὸν ἅγιον καταποντώ-
 σαι καὶ τὸ νομιζόμενον χρυσίον κέρδος ἴδιον θέσθαι. Ἄλλ' ἐψεύσθη-
 σαν τῆς ἐπιβουλῆς οἱ μάταιοι. Ἐπεὶ γὰρ ὦρα ἦν τοῦ ἀρίστου καὶ
 πρὸς τὸ φαγεῖν ἀπέβλεψαν πρότερον, ὡς ἤρξαντο ἤδη τῶν παρακει-
 μένων μεταλαμβάνειν, εἰς ὧν καὶ ὁ ὄσιος, εἰς κοινὴν ἐστίασιν συγ-
 15 κατακλιθεὶς, χρείας ἄλατος ἐν τῷ μεταξὺ γενομένης, λύσας ἐπ' ὀφθαλ-
 μοῖς πάντων τὸν ἀπόδεσμον καὶ τὸ ἄλας ἐξαγαγὼν, προῦθηκεν αὐ-
 τοῖς λέγων· « Ὑμῖν χρησομένοις κατὰ καιρὸν αὐτὸ οὕτω χιονῶδες
 φ.124 καὶ ἀχνῶδες ἐκόμμιζον Κρήτηθεν. Ἴδου οὖν, τὸ θρυλούμενον ἀπειλη-
 φότες τοὺς περὶ αὐτοῦ λογισμοὺς ἀπορρίψατε ». Οἱ δὲ ταῦθ' ὡς ἤκου-
 20 σαν καὶ τῷ ἀλαθῆτι τῷ ὄσιου ὡς περὶ πληγίντες φόβου πλήρεις
 ἐγένοντο, καὶ μεστὴν εἶχον σάλου τὴν καρδίαν· εἶτα καὶ πρηνεῖς πε-
 σόντες συγγνώμην ἐζητοῦντο ἐφ' οἷς ἤμαρτον. Καὶ ὅρα μοι τὸ τού-
 του ἀνεξίκακον. Παραυτὰ γὰρ καὶ συγγνώμης μετέδωκεν, καὶ ἡ μετα-
 βολὴ τοῦ τρόπου τῆ συγγνώμῃ ἐξηκολούθησεν, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ὕστε-
 25 ρον ἐξηγήσατο. ὁ τῆς πονηρᾶς ὅλως βουλῆς μὴ κοινωνῶν τοῖς ἑτέροις.

Ὡς οὖν τὰ κατὰ γνώμην τῷ μακαρίῳ ἀπήντα εἰς πέρας, καὶ τῷ
 Δαμαλᾷ ἐπιδημήσας ὁ ὄσιος καὶ τῷ κηρύγματι τῆς μετανοίας πάν-
 τας πρὸς ἀληθινὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἐπανῆξεν, ἔγνω καὶ πρὸς
 τὴν τοῦ Κίερωπος ἀπαίρειν· ἠδῖον γὰρ ἦν αὐτῷ καὶ λίαν ἐράσμιον
 30 πάντα τὸν κόσμον, εἰ οἶόν τε, ἐν ἀκαριαίῳ καιροῦ ῥοπῇ τῷ φωτὶ
 περιλάμψαι τῆς ἀληθείας καὶ υἱοῦς φωτὸς καὶ ἡμέρας πάντας ἀνα-
 δεῖξαι διὰ τῆς μετανοίας. Δυσὶ τοιγαροῦν πλοίοις περιτυχῶν μέλλου-
 σιν ἀποπλεῖν ἐν Ἀθήναις, ἄτερον τῶν πλοίων τούτων εἰδείξατο, καὶ τὰ

5. μανδία 8. ὠδύνειν 14. ἐστίασιν 15. χρείαν 18. θρη-
 λούμενον 26. ἀπήντα 29. κέκρωπος ἠδῖων

σκάφη τὸν πλοῦν ἄμφω ἤνυον. Ὡς γοῦν τῇ Αἰγίῳ νήσῳ προσπέλασαν τὰ πλοῖα, καὶ χρεία ἦν ὕδατος τοῖς ναυτιλλομένοις, ἐξῆλθον ἐκεῖνοι ὑδρεύσασθαι ἐν Σαλαμῖνι τῇ νήσῳ τῇ ἀγγιτερμονούσῃ ταῖς Ἀθήναις, οἷς συνεξελήλυθαι καὶ ὁ μέγας. Ἄλλ' οἱ μὲν ἄλλοι θάπτον ἐν || φ.124^α ταῖς ναυσὶν ἐπαλινδρομήσαν· αὐτὸς δὲ μόνος ὑπερετίθετο τὴν ἐπάνοδον, 5 ἐπειδὴ προσεώρα καὶ τὸ ἐσόμενον· μόλις δὲ ἐπανῆκε τῆς νήσου ἐλαίῳ διάβροχος, πλείστα τῶν ναυτικῶν ἐγκαλούντων μὲν αὐτῷ τῆς βραδυτῆτος, θαυμαζόντων δὲ αὐτὸν τῆς ἐν οὕτῳ ἀοικῇ νήσῳ τῆς ἐλαίου ευπορίας, ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ λούματος, ὃ δὴ καὶ λόγοις ἀρρήτοις ἀνεκφράστον διαμεμῆνηκε, μηδενὶ ἀνθρώπων τοῦτο τοῦ 10 ὀσίου ἀποκαλύψαι θελήσαντος. Ἐκεῖνος δὲ τέως καὶ αὐθις παρήνει τοῦτοις συμπαραμένειν αὐτῷ. Ὡν οἱ μὲν τοῦ ἐνὸς πλοίου κυβερνήται πειθαρχοῦντες ὤφθησαν τῷ ἁγίῳ· οἱ δ' αὖ τοῦ ἐτέρου ἀπόνοϊαν νοσοῦντες οὐ τι μετρίαν καὶ μηδένα λόγον ποιησάμενοι τῶν παρ' αὐτοῦ λεγομένων, αὐθωρὸν τῆς νήσου ἐξώρμησαν. Ἰκανῆς οὖν ὥρας διηπνεύ 15 σάσης, Ἰδοῦ, εἶπεν ὁ μέγας, ὦ τεκνία μου, τὰ κυνάρια τὸ βρῶμα ἤρπασαν καὶ ἐντεῦθεν γεγόνασιν. Ἄγωμεν λοιπὸν ἐντεῦθεν. Ἐξορμήσαντος οὖν τοῦ πλοίου, ἡμέρος αὐτῷ καὶ εὐγάληνος ὁ πλοῦς ταῖς τοῦ μεγάλου πρὸς θεὸν ἐκείσιναις γαγένηται, ὥστε καὶ τὰς Ἀθήνας ἐν ἀκαρεῖ κατειληφέναι, ὅτε καὶ δῆλα γέγονε τοῖς ναυτικοῖς τὰ 20 συμβάντα τοῖς μὴ ἀνασχομένοις ὑπεῖξαι τῇ παραινέσει τοῦ ἁγίου. Ἄμα γάρ τῷ ἀποπλεῦσαι τῆς νήσου, κειρατικοῖς πλοίοις περιπεσόντες, αἰχμάλωτοι ἐλευσίνως εἰς τὴν βάρβαρον ἀπηνέχθησαν. Ἐκπλαγέντες οὖν τῇ προγνώσει τοῦ ἁγίου προσέπιπτόν τε αὐτῷ καὶ χάριτας ὠμολόγουν. 25

|| Εἶχον οὖν Ἀθηναί τὸν ὀσιον, καὶ ὁ καιρὸς ἐκάλει τὰ εἰωθό-φ.125^α τα αὐτῷ ἐκτελεῖν. Καὶ ἐκεῖ τὸ ἐπίγειον κατέλαβε τῆς πόλεως, ἐνθα δὴ ὁ περιώνυμος ἰδρυταὶ ναὸς θεῖος τῆς Θεομήτορος, ἐναφίεις φωνὴν τυρσηνικῆς σάλπιγγος εὐηχεστέραν ἐπὶ τῷ κηρύγματι τῆς μετανοίας. Οἱ δὲ γε πολῖται, εὐσεβεῖς καὶ μέλα κοσμούμενοι, καὶ πιστεῖ 30 ἀκραιφνεστάτη τῶν ἐκείνου λόγων τοῦ σωτηρίου κηρύγματος, ὡς περ ὑπὸ τινῶν ἀψευδῶν Σειρήνων ἀλόντες, εἰς τοσοῦτον αὐτὸν καὶ ἡγά-

2. ναυτιλλομένοις 3. σαλαμῖνι 8. αὐτῶν 14. οὕτη 19. ἀθη-
νας 21. ὑπέβη 22. τὸ. Ἀλλὰ παρατηρήσιον ὅτι ἀπανταχοῦ ἐν τῷ κώ-
δικι μετὰ τὸ ἄμα ἐκφέρεται τὸ 27. ἐναφίει 30. μᾶλα

E.γ.Δ.Τ.Π.
IQANNINA 2006

πησαν καὶ ἐσεβάσθησαν, ὡς μικροῦ δεῖν καὶ ἄπερ πάσαι Λυκάωνες
πρὸς Παῦλον ὤφθησαν καὶ Βαρνάβαν ποιούντας, ταῦτα καὶ οὗτοι
πρὸς αὐτὸν ποιεῖν ἤθελον. Καὶ ἦν ἰδεῖν αὐτοὺς μονονουχὶ χαίροντας
καὶ ὄλους ἐκκρεμῆς τῆς ἡδίστης ἐκείνου φωνῆς· οὐ χάριν καὶ τάχιον
5 ἐξ αὐτῶν ἀπεληλύθει.

Ἄλλ' ἐνταῦθα μοι σκόπει τὸ τοῦ ὀπίου ἄτυπον καὶ μισόδεξον, καὶ
ὅπως τοσαύτην ἐκέκτητο τὴν πρόνοιαν τὰς ἐξ ἀνθρώπων τιμὰς ἀπο-
διδράσκειν ἕση ταῖς ἄλλοις ἐπιθυμίαι δόξης ἀξιοῦσθαι. Ἀπάραι οὖν
ἐκείθεν, τὴν Εὐβοίαν καταλαμβάνει, ἣν δὴ καὶ Εὐριπον κεκλήκασιν οἱ
10 ἀνέκαθεν μεταφορικῶς ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῇ τοῦ καλιρροῦ ροθίου συνε-
χοῦς μεταβολῆς, εἴτ' οὖν μεταπτώσεως, ἐπτάκις γινομένης, ὡς λό-
γος ἐστίν, ἐφ' ἐκάστῃ αἰεὶ ἡμερονυκτίῳ, τοῦ συμβόλου δηλοῦντος, ὡς
οἶμαι, καὶ διδάσκοντος τοὺς δυναμένους τῇ τοῦ νοῦς ἐπιστάσι τὸν
p.125^α λογισμὸν ἐμβαθύνειν ἀπλανῶς καὶ φιλαλήθως τεκμαίρεσθαι, ὡς οὐχ
15 ἀπλῶς οὕτω καὶ ὡς ἔτυχε συμβαίνειν σπουδῆς ἀνευ ἀνθρωπίνης καὶ
τέχνης τὴν τοιαύτην τοῦ θαλαττίου κύματος καλιρροίαν, ἀλλὰ τινα
δύναμιν εἶναι μυστηρίου ἐγκεκρυμμένην τῷ πράγματι, ἐν ᾗ θεωρεῖται
τὸ ῥευστὸν καὶ ἄστατον καὶ ἀβίβαιον καὶ εὐμετάβλητον καὶ μηδὲν
ὄλως στάσιμον ἔχον ἢ μόνιμον, τῆς ἐβδομάδος ταυτησὶ χιλιονταετη-
20 ρίδος ζωῆς ἅμα καὶ βιοτήσ. Ἔδοξε γὰρ τῷ τεχνίτῃ λόγῳ κἄν τούτῳ
τῷ μέρει ὄνησιν οὐ τὴν τυχοῦσαν καρποῦσθαι τοὺς δυναμένους αἰε-
ταῖς ἀμείνοσι θεωρίαις προσκεῖσθαι καὶ ἀνάγειν διὰ παντός τὰ ὀρώ-
μενα καὶ φθειρόμενα πρὸς ὕψος θεῶν νοημάτων καὶ ἐκ τῶν κρειτ-
τόνων.

25 Ἐπιστάς δὲ τέως τῇ Εὐβοίᾳ ὁ μέγας, ὡς λέλεκται, καὶ ὡς περ ἐπ'
ὀκρίθαντος στᾶς ἐπὶ τοῦ τείχους, τοῦ ἀκουστὸν γίνεσθαι τὸ κήρυγμα,
δι' ὅλης τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας τὰ εἰωθότα εἶσα, τὸ μετα-
νοεῖτε. Οἱ δὲ παῖδες τῶν τὴν Εὐβοικὴν οἰκούντων παιδιῶν, οἷα φιλεῖ
πολλάκις, τὸ τοῦ κηρύγματος ἀσύνηθες ἠγησάμενοι, καμπληθεῖς συν-
30 ἔρπον τῷ τόπῳ ἐν ᾧ ὁ ἅγιος ἔστατο. Τί οὖν ὁ βᾶσκανος ἐχθρὸς
καὶ Βελλίαρ; Μὴ φέρων ὀρᾶν τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ σω-

1. λυκάωνες 4. ἐκκρεμῆς 5. ἐνταῦθα 9 (καὶ κατωτέρω). εὐβοίαν
19. ἐβδομάδος χιλιονταετηρίδος 20. κἄν 22. ἀμείνω. Ἡ
μὴ ἔγραψε τυχόν οὕτως αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς; 25. εὐβοία 26. ὀκρίθαντος
29. καμπληθεῖς

τηρίαν, ἐσπευσε κἀνταῦθα τὸ οἰκίον κακότεχνον ἐνδείξασθαι. Διὸ δὴ καὶ ἓνα τῶν μετρακίων ἀοράτως ἐθήσας ὁ παλαμναῖος ἀπὸ ἀνωθεν ἐκ τῶν τοῦ τείχους ἐπάλλεων κατήνεγκεν ἕως γῆς. Βοῆς δὲ γενομένης πολλῆς λαοῦ οὐκ ὀλίγου συνδεδραμηκότος, οὐδεὶς ἦν ἢ ᾧ μὴ δό- ρ.126^α ξαν ἦν τὸν παῖδα τῇ γῇ προσαραχθέντα μὴ συντριβῆναι καὶ πικρῶ 5 θανάτῳ ἀοράτως τελευτῆσαι. Οἱ δ' αὖ τοῦ παιδὸς γεννήτορες μικροῦ καὶ διασπᾶν ἤθελον τὸν ὄσιον, ὡς δῆθεν αἰτιον γεγονότα τῆς συμφορᾶς. Ὁ δὲ ἡρέμα καὶ ἡσυχῇ πρὸς αὐτοὺς Ζῆ, ἔφησεν, ὁ παῖς ὑμῶν, ζῆ καὶ οὐδὲν τούτῳ συνέβη δεινόν, ὡς νομίζετε. Ἐπεὶ δὲ τοῦτον εἶδον οἱ τε γονεῖς αὐτοῦ καὶ ὁ λοιπὸς λαὸς ὑγιῆ καὶ κινδύνου ἀνώτερον. 10 ἐμειναν ἀχανεῖς, ἀγάμενοι καὶ διαπορούμενοι ἐπὶ τὸ ὁρώμενον. Εἶτα καὶ ὡς οὐκ ἄθεσι γενέσθαι τὸ σημεῖον καλῶς κρίνοντες, ἤροντο τὸν παῖδα ἐν ἐκπλήξει πολλῇ. Ὁ δὲ Ὁ μοναχὸς οὗτος, ἔλεγεν ὁ τὸ Μετα- νοεῖτε βοῶν ἐν ἀέρι φθάσας εἰδέξατό με, καὶ οὐκ εἶασε προσαραχθῆ- 15 ναι τῇ γῇ. Ἐκτοτε οὖν φόβῳ ληφθέντων πάντων οὐ τι μετρίως, ὡς 15 ἀγγέλῳ θεοῦ προσείχον τῷ μακαρίῳ. Ὁ δὲ γε μετραξ ἐκείνος μικρῶ ὕστερον, τὸν ἀπράγμονα βίον ζηλώσας, τὴν κόμην ἀπέθετο καὶ συνά- δουσας τῷ ἐπαγγέλματι πολιτείαν μετήλθε· δι' ἧς καὶ τῷ θεῷ εὐα- ρεστήσας πρὸς Κύριον ἐξειδήμησεν.

Ἄλλ' ὁ λόγος καὶ ἕτερον θαῦμα λέγειν βούλεται. Γυνὴ γάρ τις ἐν 20 τῷ Εὐρίπῳ ἄλφιτα φυρῶσα καὶ ὕδατος ἐν χρεῖα γενομένη ἀφῆκε τὴν ἑαυτῆς θυγατέρα θάπτον ὕδωρ κομίσασθαι. Ἐπεὶ δὲ φρέαρ ἦν ἀγχοῦ που τῆς σφῶν οἰκίας, πολλῆς γέμον τῆς δυσωδίας καὶ πονηρῶν πνευ- μάτων ὑπάρχον οἰκητήριον, συνηρπάγη ἡ κόρη ἐξ ἀπλότῃτος πρὸς τὸ κατεπειγόν ὕδωρ ἀνιμήσασθαι ἐκ τοῦ τοιοῦτου φρέατος. Καὶ ὡς 25 καθῆκε ἢ τὴν ὕδριαν ἐν τῷ φρέατι, πονηρὸν πνεῦμα κάτωθεν ἐξεληθὼν ρ.126^β ἐν εἶδει κόρακος ὑπέδω τῇ κόρῃ, καὶ εὐθὺς τῷ ἰδάφαι προσαραχθεῖσα οἰκτρὸν ὠρᾶτο θέαμα· ἐκυλίετο γὰρ ἀφρίζουσα καὶ στροβουμένη καὶ τὰ λοιπὰ ποιοῦσα τῶν δαιμονιζομένων. Ἡ δ' αὖ μήτηρ αὐτῆς, ἀσχάλ- λουσα ἐπὶ τῇ βραδυτῆτι, ἐξῆλθε κατ' αὐτῆς ὀργιζομένη. Ἦν καὶ οὕτω 30 πάσχουσαν ἐλασινῶς κατιδοῦσα, ἐπλήγη τὴν καρδίαν καὶ ἀφασίᾳ συνε- σχέθη· μικροῦ καὶ διαπεφῶνηκεν ἄν, εἰ μὴ τάχιον εἰς μνήμην ἦλθε

8. ἡρέμα 12. ἤροντο 14. ἀέροις. Μὴ ἱγραψέν οὕτως ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς; 15. οὕτη 16. μετραξ 24. ὑπάρχων 28. ὠρᾶτο 29-30. ἀσχάλουσα 31. κατ' εἰδοῦσα

τοῦ μακαρίου· ἔναυλον γὰρ ἦν αὐτῇ τὸ γεγονός εἰς τὸν παῖδα ση-
 μειον. Βαστάσασα οὖν τὴν κόρην ἅμα τῷ συρρεύσαντι πλήθει πρὸς
 αὐτὸν παρεγένετο· ἦν δὲ καὶ ρίψασα ἐπὶ τοῦ ἰδάφους, πολλή τις ἦν
 κοπτομένη καὶ πατριώσα ἐν θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν ἀμῦναι τῷ πάθει τῇ
 5 πρὸς θεὸν αὐτοῦ παρρησίᾳ. Ὁ δὲ πρῶτα μὲν ἀνανεύων ἦν, φιλότι-
 μον δῆπουθιν ἀποδιδράσκων καὶ Μείζων ἢ καθ' ἡμᾶς, τῷ περιόντι τα-
 πεινοφροσύνης ἔλεγεν, ὦ γύναι, ἡ αἰτησίς σου. Ἐπεὶ δὲ ἐκείνη οἰκτρόν
 τι ἔτι καὶ δακρυώδεις ἐπικωκύουσα καὶ μεθ' ὄσης τῆς περιπαθείας
 ἀντιβολοῦσα καὶ τί μὴ λέγουσα, τί μὴ ποιοῦσα τῶν ὅσα πρὸς ἔλεον
 10 ἐπαγωγὰ ἦν καρδίαν ἐπισπάσασθαι, ἐπικλασθεὶς ὁ τὴν ψυχὴν συμπα-
 θίστατος καὶ τὴν καρδίαν ἔχων αἰεὶ εἰς οἶκτον ἐτοιμοτάτην, τὰ γό-
 νατα τῷ θεῷ κλίνας, τοῦ ἰδάφους γίνεται, εὐχὴν ὑπὲρ τῆς κόρης
 ποιούμενος. Ἐἶτα, τοῦ ἰδάφους ἀναστὰς καὶ ἀλύσει δεσμῆσας τὴν πά-
 φ. 127^a σχουσαν, ἅμα τῷ λοιπῷ λαῷ λιτανεύων || παρεγένετο ἄχρι τοῦ φρέα-
 15 τος· ἔνθα καὶ αὐθις εὐξάμενος καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ πνεύματι ἐπιτιμῆ-
 σας, ρίψαν αὐτὴν ἐκεῖνο ἐπὶ γῆς καὶ σπαράξαν ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ἐν
 εἶδει κόρακος ἐπ' ὀφθαλμοῖς πάντων καὶ τῷ φρέατι αὐθις ὑπέδου·
 ὅπερ καὶ παρὰ χρῆμα κατεχώσθη ὑπὸ τοῦ πλήθους κελύσει τοῦ ἀγίου
 ἕως αὐτοῦ ἰσοπέδου.

20 Ἐκπλαγίς οὖν ὁ λαὸς ἅπας καὶ θαυμάσας τῆς τε μεγαουργίας
 καὶ τῆς πρὸς θεὸν παρρησίας τὸν ὄσιον, ὡς κρείττονι λοιπὸν ἢ κατὰ
 ἀνθρώπον αὐτῷ προσέχειν, ἐκείνος τὸ μισόδοξον μηδαμῶς εἰδὼς ἀπο-
 βαλεῖν, εὐθέως ἐκείθεν ἀναζεύξας, ταῖς ἐπταπύλοις καὶ Καδμείαις
 Θήβαις παρέβαλεν. Ἐν αἷς καὶ κηρύξας ἐφ' ἰκανὸν τὴν μετάνοιαν,
 25 πρὸς τὴν τοῦ Πέλοπος ἔγνω ἀπαίρειν. Ὅτε καὶ κατὰ συγκαιρίαν ἀν-
 δρὶ τινι Λάκωνι περιτυχῶν, ἀλκιμωτάτῳ ἵππῳ ἱποχουμένῳ, τὴν πο-
 ρεῖαν ὡς ἐπὶ Κόρινθον μέλλοντι ποιῆσθαι, πρὸς ὄνομα καλέσας αὐ-
 τὸν, ἠξίου λαβεῖν αὐτοῦ τὸν μανδύαν ἄχρι Κορίνθου. Ὁ δὲ, θεῖον εἶ-
 ναι τὸν ἄνδρα διεγνωκῶς, καὶ μάλιστα διὰ τῆς ἐξ ὀνόματος κλήσεως,
 30 μετὰ πλείονος ὄσης αἰδοῦς εἰδέξατο τὸν μανδύαν. Καὶ διανυκτερεύ-
 σας σὺν τάχει πολλῷ, τὴν Κόρινθον ἅμα φωτὶ κατέλαβε. Μέλλων δὲ
 κατὰ σπουδὴν αὐθωρὸν ἀπιέναι ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τῆς Λακεδαιμο-

1. γεγωνὸς
 κωκκύουσα
 28. αὐτοῦ

4. κοπτομένη
 23. ἐπταπύλαις

6. μείζων
 καδμείας

7. γύναι
 25-26. ἀνδρὶ τινι

νος, διελογίζετο τίνι ἄρα καὶ παραθῆ τὸν μανδύαν. Ὡς οὖν ταῦτα διελογίζετο, χρείας τινὸς καταλαβούσης ἐξελθεῖν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ὅρα τὸν || μακάριον ἐπάνω τῆς ἰκίσεσ οὔσης ἀψίδος, ἐνθα δὴ καὶ ὁ θεῖος ρ.127^α ναὸς ἱδρυταὶ τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐστῶτα καὶ τὰ εἰωθότα κηρύττοντα. Οὐ καὶ πλησίον ὁ Λά- 5 κων γινόμενος ἐπυθάνετο, νικώμενος ὑπὸ τοῦ θαύματος, πῶς ἄρα αὐτός ἐγκαρεῖ πιζῆ τὴν πορείαν ἀνύων παρεγένετο, αὐτὸς ἱφιππος ὢν καὶ ἀπνευστὶ τὴν ὁδὸν βαδίζων, μόλις ἰσχυσε διὰ πάσης τῆς νυκτὸς Κορίνθῳ δὴ ἀφικέσθαι ἐπιφωσκούσης τῆς ὑστεραίας. Ὁ δὲ ἅγιος, μικρὸν ὑπομειδιάσας, Πιστευσον, εἶπεν, ὦ τέκνον, τῇ προτεραίᾳ περὶ 10 ὧραν ἐνάτην παραγέγονα. Ἐμαρτύρουν δὲ τοῦτο καὶ οἱ τὴν Κόρινθον οἰκοῦντες, ὅσοι δῆλον ὅτι τῇ προτεραίᾳ τοῦτον εἶδον παραγενόμενον. Καὶ ὁ Λάκων ὑπερεκπληττόμενος πρὸς πολλοὺς ἦν τὸ πρᾶγμα διηγουόμενος. Ἦν δὲ καὶ τοῦτο οὐ κατὰ τὸ δόξαν ἢ κατὰ τινα συν- 15 τυχίαν γεγεννημένον, ἀλλὰ προοίμιον τοῦ μέλλοντος, μονονουχὶ δη- λούντος τοῦ πράγματος τὸ καὶ αὐτὸν ἐκείνον ὅσον οὕτω παρατεθή- σισθαι τῇ Λακιδάιμονι θησαυρὸν ἀσυλον καὶ ἀδαπάνητον.

Τότε δὲ τέως μικρὸν προσδιατρίψας τῇ Κορίνθῳ ὁ ὁσιος καὶ πολλοὺς φωτίσας τῶν αὐτόθι διὰ τοῦ κηρύγματος τῆς μετανοίας, τῇ συνεργίᾳ τῆς χάριτος ἤψατο καὶ τῆς πρὸς τὸ Ἄργος φερούσης. 20 Καὶ δὴ καταλαβὼν τὸ Ἐνόριον χῶρος τίς ἐστὶν αὐτὸ ἀνδρῶν γηπό- νων καὶ ἀγροίκων ἰνδιαίτημα· διδάξας ἐφ' ἱκανὸν καὶ || αὐτοὺς καὶ ρ.128^α πρὸς ἐπιστροφὴν καὶ μετάνοιαν πάντας ὁδηγήσας καὶ μέλλων ἤδη ἐξιέναι, ἄγνοιαν τῆς ὁδοῦ προσποιήσατο, καὶ προπομπὸν ἐζητήσατο, οὐχ ἵνα προπέμψῃ τὸν μὴ ἀγνοοῦντα, ἀλλ' ἵνα θεωρὸς γένηται φρι- 25 κτοῦ θεάματος, ὅπερ αὐτῷ μετ' οὐ πολὺ παραδηλώσαι ἐμελλεν, εἰδὼς, ὡς ἔοικε, καὶ πρὸ τοῦ αἰτήσασθαι ἄξιον εἶναι τούτου τὸν δοθη- σόμενον. Οἱ δὲ προθύμως ὑπήκουσαν τῷ ἁγίῳ. Ὡς δὲ τὴν ὁδὸν ἄμφω ἤνυσον, καὶ συχνῶς ἦν στενάζων ὁ προπομπὸς καὶ σχετλιάζων, λέγει αὐτῷ ὁ μακάριος· α Ὡς ἔοικεν, ὦ τέκνον, διὰ τὸν πρό τριῶν ἡμερῶν 30 τετελευτηκότα σου υἱὸν μύχιον οὕτω στένεις καὶ ὀδυνηρῶς διάκεισαι· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ παῖς νόσῳ κατείργαστο, ἢ τούτου μήτηρ μεθ' ἡμέραν

3. ἀψίδος 7. ἀκαρεῖ 11 (καὶ κατωτέρω). ἐνάτην 12. δηλονότι
 ἴδον 13. ὑπερέκπληττόμενος 20. συνεργεῖα 21. χῶρος
 τίς ἐστὶν 32. κατήργαστο

εὐεκτοῦσα ἐνάτην ἄφνω οἰχίησεται, τῆς θείας τοῦτο προνοίας συμπε-
 ρόντως οικονομούσης. Ἄλλ' ἔπιθι, τέκνον, καὶ φέρε πάντα γενναίως,
 ὅσα θεῖω συμβαίνει βουλήματι· στεφάνων γὰρ τὰ τοιαῦτα τοῖς ὑπο-
 μένουσι πρόξενον. Συνταξάμενος τοίνυν ὁ μέγας τῷ ἀγρότῃ, εἶχετο
 5 τῆς προκαταμένης ὁδοῦ. Ἐκεῖνος δὲ μικρὸν παλινοστήσας, ἐπ' αὐτὸ-
 θέπου (γ) τιγὸς ἐνήκεν ἐαυτὸν ἀναπαύλης μικρᾶς ἕνεκεν. Ἄλλ' ὅπως
 ἂν ὁ λόγος δηλώσῃ τὸ καὶ λίαν μὲν ἰληθές, πιστευθῆναι δὲ διὰ τὴν
 ὑπερβολὴν κομιδῇ δυσχερές; Περὶ οὐκ αἶψα πῶς οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὴν
 οἰκίαν ἀφορώντες ἰσθμείαν τὰ παράδοξα πολλάκις τῶν πραγμάτων
 9.128^α
 10 καὶ ὑπὸ τῆς θείας || χάριτος εἰς τιμὴν τῶν ἁγίων τερατουργούμενα
 ἀδύνατα οἰεσθαι καὶ μὴ ῥαδίως πιστεύειν ταῦτα ἢ παραδέχεσθαι. Ἐν
 ὄσῳ γὰρ ὁ μακάριος τὴν ὁδοπορίαν ἤνευ διὰ τῆς προκαταμένης τῷ
 τόσῳ κοιλάδος, καθαρῶς ἰώρα αὐτὸν ὁ ἀγρότης, ἐν περισπῶν τὴν
 ἀνάκλισιν κεκτημένης τὴν θέσιν ὑποδυόμενον, ἀλλὰ τούναντιον με-
 15 τῶρον ἄφνω καὶ ἐναέριον καὶ φωτὶ λαμπάδων καταστραπτόμενον.
 Καὶ τοῦτο ἦν ὄρων ὁ ἀγρότης, ἕως τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀπίδου ἀε-
 ροβατῶν ὁ ὄσιος. Οἰκαδε οὖν ἐπανεικῶς, πένθ' ὅσα ὄψει τε καὶ ἀκοῇ
 παρελήφει μεθ' ὅσης τῆς ἐκπλήξεως διηγεῖτο. Καὶ πάντες, οἱ ἀκού-
 οντες σὺν θάμβει πολλῷ δοξᾶν τῷ θεῷ ἀνεπέμπον τῷ οὕτω ποιοῦντι
 20 μεγάλα καὶ ἐξαισία ἐν τοῖς αὐτοῦ ἐκλεκτοῖς. Ἐξέλιπε γὰρ καὶ ἡ τοῦ
 ἀγρότου σύζυγος, καθὼς αὐτῷ προεῖπεν ὁ μακάριος,

Οὕτω τὰ τοῦ θείου Νίκωνος κρείττω παντὸς λόγου καὶ διανοίας.
 Καὶ γὰρ, ὡς τοῦ Ἄργου καὶ αὐτοῦ Ναυκλίου ἐπέθη, διαπρυσίως
 κηρύττων τὴν μετένοϊαν, παρέβαλε καὶ τῇ οἰκίᾳ Ἰωάννου ἐκείνου,
 25 ᾧ Βλαβεντέριος ἦν τὸ ἐπώνυμον· καὶ τοῦτον εὐρῶν ἐκ τινος περιο-
 δείας καὶ γοητικῆς μαγανείας ἅμα τῇ ἰδίᾳ θυγατρὶ νόσῳ χαλεπῇ
 καὶ χρονίᾳ κατεργασθέντα καὶ μηδ' ὅπως οὖν ἐλπίδα κεκτημένον ἀνα-
 κλήσεως, τῷ ἄσθματι δὲ μόνον νεκρὸς εἶναι μὴ πιστευομένους, φι-
 λανθρώποις τούτους ἰδὼν ὀφθαλμοῖς καὶ τῷ πάθει ἐπιπλασθεὶς εὐθύς
 30 εἰς εὐχὴν ἔστη. Τῇ δὲ || εὐχῇ καὶ τῇ τῆς θείας προσηγορίας ἐπιβδῆ,
 9.129^α
 ἔτι δὲ καὶ τῇ ἀφῆ τῆς χειρὸς τὰς ὀδύνας ἔλυσε, καὶ τοὺς οὕτω κα-
 κῶς μέλλοντας κινδυνεύειν ἴσατο, φωράσας καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν

5-6. Γρακτίον ἄρα αὐτοθώκου; 9. ἀφ' ὀρῶντες 14. ἀνάκλισιν
 17. Γρακτίον ἐπανθῶκων ἢ ἐγράψαν οὕτως ἐξ εὐχῆς ὁ συγγραφεὺς; 26. μαγ-
 γανείας 27. κεκτημένου 31 (καὶ κατωτέρω). ἀφῆ

ἔμελλον ἀθλίως κινδυνεύειν, καὶ θριαμβεύσας τὴν γόητικὴν μαγγανείαν, κειωσμένην οὖσαν καὶ κατωρυγμένην παρὰ τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου, οὐ περιίστατο εἰς τὸ μέσαιλον, τῶν οὕτω μελλόντων χαλεπῶ μέρῳ τοῦ βίου ὑπεξελθεῖν, εἰ μὴ θάπτον ἀνήρει τὴν αἰτίαν τῆς συμφορᾶς ὁ ὁσιος.

5

Καὶ τὰ μὲν δὴ κατὰ τὸ Ἄργος αὐτῷ τοιαῦτα, καὶ πολλοὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ ἀναδειχθέντες ἀρετῆς ἰργάται καὶ θεοσεβείας ἱρασταὶ ἐπ' αὐτῷ δὴ τῷ Ἄργει καὶ τῷ Ναυπλίῳ. Ἐκείθεν δὲ ἀποφοιτήσας εὐθὺ τῆς Σπάρτης ἔχωρει. Εἶτα, τὴν Δωριέων χώραν καταλαβὼν καὶ δύο ναοὺς ἱερῶν, ἐκείσε διειμάμενος καὶ πᾶσι τὴν μετάνοιαν κηρύξας, πρὸς 10 Μαινίην παρεγένετο. κάκειθεν πρὸς Καλαμάταν μετέβη. Εἶθ' οὕτως εὐθὺς Κορώνης καὶ Μεθώνης καὶ Μισύνης, ἦν καὶ Βουρχάνον ἰγχωρίως καλοῦσιν, ἐπιβὰς, εἰς Ἀρκάδας ἄφικετο. Εἶτα καὶ λοιπὰς πάσας κωμοπόλεις διαδραμῶν καὶ πλήθη ἄπειρα πρὸς μετάνοιαν ὀδηγήσας καὶ πρὸς τὴν ἀμείνω ζωὴν χειραγωγήσας, αἷς πρὸς τῆς Σπάρτην φερού- 15 σης ἤψατο.

Φθάσας δὲ τινα τόπον, ὃν καὶ Μῶρον καλεῖν εἰώθασιν οἱ προσοικούντες τῷ τόπῳ, μικρὸν νοσήσας καὶ ἄνθρωπῳ τινὶ παραβαλῶν, ἐν καλῷ κειμένῳ τοῦ παρακκειμένου ἐκείσε τόπου, καὶ τῷ ἐδάφει ἀνά- φ.129 κλιθεὶς, ἔκαμνε τῇ νόσῳ καὶ πονήρως εἶχε τῷ σώματι. Πυρετὸς δ' ἦν 20 σφόδρα καὶ διακαῆς ἢ πιέζουσα νόσος. Πλὴν οὐδὲν καινὸν οὐδὲ ξινον, εἰ κακοπαθεῖν ἐπέρχεται καὶ τοῖς ἀγίοις εἰς κάθαρσιν τῆς μικρᾶς ἰλύος, εἴτε εἰς βάσανον ἀρετῆς καὶ πείραν φιλοσοφίας, εἴτε καὶ εἰς παιδευσιν τῶν ἄλλων, μανθανόντων ἐν ἐκείνοις τὸ καρτερεῖν καὶ μὴ ἔκκακεῖν ἐν ταῖς ἐπιφοραῖς. Ἐπεὶ δὲ οὕτω ἦν ὁ μέγας τῆς τελειω- 25 τικῆς χάριτος τετυχηκώς, τοῦ θεοῦ φημί καὶ μεγάλου σχήματος, ὁ τοῖς ἔργοις αὐτοῖς ἐπιφερόμενος καὶ πρότερον τὸ τέλειον, μετακαλεσάμενος τοὺς προσοικούντας τῷ τόπῳ ἱερεῖς καὶ μονάζοντας, ἡξίου τυχεῖν τοῦ θεοῦ καὶ μεγάλου σχήματος. Οἱ καὶ ὅσα νόμος ἐπ' αὐτῷ τελέσαντες περιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ σύμβολα τῆς πρὸς 30 ζωὴν ἀγούσης, τὸ ἀποστολικὸν φημί καὶ μακάριον σχῆμα. Ὡς διπλῆθος συνῆκτο λαοῦ τῶν γλιχομένων τυχεῖν τῆς ἐκ τούτου εὐλο-

1. μαγγανίαν 2. κατ' ὠρυγμένην 12 (καὶ κατωτέρω). εὐθὺς
μισύνης. Μετὰ τὰ γραφέντα ἀνωτέρω σ. 131 φαίνεται μοι, ὅτι δὲν πρέπει νὰ
γραφῆ Μεσσήνης 23. πείραν 25. οὕτω 31. ἀποστολικὸν φημί

γίας· εἴλεκε γὰρ πάντας πρὸς ἑαυτὸν τῆ τῆς ἀρετῆς ἰσχυρῶς δίψει σφοδροτάτῳ ληφθέντες, λιποψυχία πάντες συνείχοντο. Οὐδαμῶς γὰρ ἦν κατ' ἐκείνῳ τῷ τόπῳ ὕδωρ ἢ ἰκμάς λιβάδος τις ὅπως οὖν. Οὐς καὶ οὕτω δεινῶς τῷ δίψει πιεζομένους ὁ ὄσιος θεασάμενος ἐπαθε τὴν
 5 ψυχὴν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ, τῷ ἰδάφει ἑαυτὸν προσκαταβαλὼν, ἠΰξαστο· εἶτα καὶ τῇ σταυροφόρῳ ῥάβδῳ πλήξας τὴν γῆν ἐπ' ὄψει πάντων,
 φ.130^a παρὰ χρῆμα κρουνηδὸν τὸ ὕδωρ ἀνέβλυσεν, οὕτω || καθαρὸν καὶ διαυ-
 γές, οὕτω πότιμον καὶ νεκταρῶδες, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ὄψιν εὐφραίνειν τῇ
 καθαρότητι καὶ αὐτὴν ἀποκρῦπτειν τὴν τοῦ Ἵμηττίου μέλιτος γλυ-
 10 κῦτητα. Τὸ δὲ θαυμαστὸν καὶ λόγου παντός ὑψηλότερον, ὅτι εὐχῇ
 μόνῃ καὶ πληγῇ ῥάβδου τὸ ὕδωρ οὕτω κρουνηδὸν ἀνέβλυσε, καθ' ἃ
 καὶ μέχρι τῆς δεῦρο αὐτῆ ἡ γεῦσις τοῦ ὕδατος τοῖς ἀγνοοῦσι διδά-
 σκαλος καὶ μνηυτῆς γίνεται τοῦ θαύματος. Ἐξ οὐπὲρ ἐμφορηθέντες
 ἅπαντες οἱ τῷ δίψει τότε συνεχόμενοι δόξαν τῷ θεῷ ἀνέπεμπον καὶ
 15 χάριτας ὠμολόγουν τῷ τούτου θεράποντι. Τί τοίνυν ἢ ταῦτα θαυμα-
 τουργήσασα ῥάβδος τῆς μωσαϊκῆς ἐκείνης διενήνοχεν; ἢ γε καὶ αὐτὴ
 ὥσπερ κάκεινη τῷ πλήξαι μόνον ὕδωρ ἐπήγαγεν· εἰ μὴ τοι γε μάλ-
 λον τολμήσας τις τὸ πλεον ταύτῃ προσνέμοι τῶν ἐγκωμίων διὰ τὸ
 ἐκείνην μὲν καὶ σταυρὸν εἰκονίζειν ἐν ταῖς παραδοξοποιαῖς, τὴν δὲ
 20 αὐτόχρημα τοῦτο εἶναι, ἀλλ' οὐκ εἰκόνισμα.

Διαρκέσας οὖν ὁ μακάριος τῷ σπηλαίῳ ἡμέρας ὄλας ὀκτώ, ἐφ' αἷς
 δὴ καὶ τὸ ἀπρόιτον αὐτῷ κατὰ τὸ εἰωθὸς καθωσιώθη, καὶ τῆς νόσου
 ῥαίσας, ἀπέπικατο τέως τὴν πρὸς τὴν Σπάρτην κάθοδον, καὶ τῆς
 πρὸς Ἀμύκλιον φερούσης εἶχετο. Ὡς δ' ἀκηκόασιν οἱ τῆς Λακεδαι-
 25 μονας ἱποικοὶ τὴν ἐν Ἀμύκλαις τούτου ἐπιδημίαν, μετὰ πλείονος
 ὄσης σπουδῆς οἱ τε προὔχοντες καὶ ὁ λοιπὸς λαὸς ἀπνευστί ἐκείσε ἔθεον,
 φ.130^b ἄλλος ἄλλον προκα||ταλαβέσθαι φιλονεικῶντες. Οἱ καὶ τοῖς ποσὶ τού-
 του προσπίπτοντες καὶ λιπαρῶς προσκείμενοι θερμῶς πάνυ ἰδέοντο
 σχολθῆναι (;) αὐτὸν ἄχρι τῆς Σπάρτης. Καὶ γὰρ ἦν ἡ λοιμικὴ νό-
 30 σος ταύτῃ παρεϊφθαρῆσα καὶ δεινῶς ἄρδην τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς
 κατεργαζομένη καὶ τῷ Ἄδῃ παραπέμπουσα οὐ χάριν καὶ ἰδέοντο
 τῇ σφῶν πατρίδι ἐπιχωριάσαι τὸν ἅγιον ἐφ' ᾧ τοῦ κινδύνου ῥύσθῆναι

1. τῷ 2. κατ' ἐκείνῳ. Οὕτω πανταχοῦ παρὰ τῷ συγγραφῆι. (καὶ 18)· τίς
 11 (καὶ κατωτέρῳ), καθά 18. προσνέμοι 22. καθωσιώθη 28. θερ-
 μοῖς 29. σπάρτεως 32. ἐπιχωριάσαι

θείαις αὐτοῦ ἐπικλήσεσιν. Ὁ δὲ καὶ ἄλλως τὸ συμπαθὲς πρὸς ὄντι-
 ναοῦν εἰ περ τις ἄλλος ἐπιδεικνύμενος, οὐχ ἤττον δὲ πρὸς τοὺς ἐπομέ-
 νους αὐτῷ λαόν τε καὶ κληρὸν, οἷα καὶ προειδῶς τὸ μέλλον καὶ δι'
 αὐτὸ τοῦτο συμπαθέστερον διακείμενος, ἠδέως μὲν καὶ εἰδέχεται τὴν 5
 πρεσβείαν καὶ ἐπένευσεν, ἐπαγγελλόμενος καὶ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ
 κινδύνου, εἰ γὰρ καὶ αὐτοὶ τὸ προροικοῦν αὐτοῖς ἰουδαϊκὸν φύλον ἔξω
 τῆς αὐτῶν πόλεως ἀπελάσειαν, ἵνα μὴ κατὰ χρόνον εἴη αὐτοὺς τοῖς
 βδελυροῖς ἤθεσι καὶ μίσμασι τῆς ἰδίας θρησκείας. * * * Ἐν τούτῳ γάρ
 μοι, ἔλεγεν, εἰ πειθαρχήσετε, καὶ ἡ λοιμὴ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν, κἀγὼ 10
 ἴσομαι τὸ λοιπόμενον τῆς ἐμῆς βιοτῆς ἐκτελῶν σὺν ὑμῖν, τοῖς τοιαύ-
 τοις ῥήμασι συνέειρων ὁ ὄσιος καὶ τινα παραινεῖσιν καὶ που καὶ τῶν
 Ἱερουσαλήμων θείων καὶ ἰσραὴν λογίων ἀπτόμενος. * Ὅδοί σου, φάσκοντος,
 * ἐποίησάν σοι ταῦτα, καὶ αἱ ἀνομίαι σου ὑπερίσχυσαν * καὶ τὰ ἐξῆς.
 Τῶν δὲ καταφυγόντων ἐπὶ τοῖς || οὕτω παρ' αὐτοῦ λεγομένοις καὶ ¹⁵ φ.131α
 ἑαυτοὺς λῖαν κατεγνωκότων, εἶτα καὶ συνθεμένων ἐνωμότως πάντα
 ἐκπληρεῖν τὰ ὑπ' αὐτοῦ τούτοις ἐπιταττόμενα, εὐθύς μηδὲν μελλήσας
 τοῖς πρεσβευταῖς συνέρχεται, οὐ κανθηλίῳ ἐποχοῦμενος ἢ ἄλλοις τισὶ
 κοσμίοις προπεμπόμενος, ἀλλὰ μόνον ταῖς ἀρεταῖς ἐν κύκλῳ δορυφο-
 ρούμενος. Τῇ δὲ τούτου παρουσίᾳ καὶ ἡ νόσος ἠλαύνετο, καὶ οἱ Ἰου- 20
 δαῖοι ἔξω τῆς πόλεως ἀπωκίζοντο.

Οὐκ ἔτι οὖν τούντεῦθεν τῆς Λακεδαιμόνος ἀποφοιτᾶν ἔγνω ὁ ὄσιος,
 ἀλλ' ἦν τοῦ λοιποῦ αὐτόθι ἐνδαιτωμένος καὶ μὴ ταχέως ἐξιῶν, εἰ μὴ
 τοι που ἄρα καιρὸς ἀνάγκης ἐκάλει πρὸς τοῦτο, καὶ θάπτον αὐθις
 εἰς τὰ οἰκεία ἀνθυπενόσται. Ἦν οὖν ὄραν συρρίοντα ὁσημέραι ἐξ ὅλης 25
 τῆς τοῦ Πέλοπος νήσου πλήθη ἄπειρα τῶν ὑπὸ νόσων ποικίλων ἐνο-
 χλουμένων· καὶ πᾶσι τούτοις τὴν θεραπείαν ὁ ἀοίδιμος ἐπρυτάνευσεν,
 τὴν τε κατὰ σῶμα, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ τὴν κατὰ ψυχὴν. Μεγάλω-
 τοις γὰρ παραινεῖσσι πρὸς εὐσεβῆ ζῆλον καὶ ἐνθεον πάντα ἐπίθηγε,
 καὶ τὴν σωτηρίαν ἔπειτα διὰ τῆς μετανοίας ἐμνηστεύατο. Καὶ ἦν εὐ- 30
 δαίμων ἡ Λακεδαιμόνων τοιοῦτου ἀκέστορος καὶ πολιούχου εὐμοιρή-

1-2. προσδοκτιναοῦν εἰπέρο 5. πρεσβείαν. Τὸ πρῶτον ἰγρᾶφη προσε-
 γορίαν 8. αὐτῶν ἀπελάσειεν 9. θρησκείας 10. πειθαρχή-
 σθε 12. καὶ τίνα 16. ἐνωμότως πάντα 17. ἐκπληρεῖν,
 *Ἴδε καὶ ἀνωτέρῳ πληρεῖν ἐν σ. 153,7 (καὶ κατωτέρῳ) ἀναπληρεῖν ἐν σ. 171,22
 μελήσας 20. ἠλαύνετο 21. ἀποικίζοντο 26. πέλωπος

σατα καὶ ταῖς τούτου μάλλον ἐναβρυνομένη θεαίαι παρακλήσεις καὶ ταῖς ἱεραῖς διδασκαλίαις ῥυθμιζομένη πρὸς πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἢ ταῖς πάλαι Λυκούργου καὶ ναίαις νομοθεσίαις.

φ.131^α Ἐπεὶ δὲ πολὺν ὤδινε καὶ θερμὸν ὁ μέγας τὸν ἔρωτα || θεῖον ναὸν ὃ ἀνεγείραι ἐξ αὐτῶν τῶν κρηπίδων τῷ Σωτῆρι καὶ δεσπότῃ τῶν ἀπάντων, καὶ πολλῆς ἠξίου σπουδῆς σεμνότατον καὶ κοσμιώτατον οἶον αὐτῷ οἶκον ἀναστήσαι, οὐ δὴ καὶ θεῖα τις ὄψις ἦν αὐτῷ οὐρανόθεν ὑποδείξασα τὴν κατασκευὴν, καιροῦ λαβόμενος καὶ μέλλων ἤδη πρὸς τὸ ἔργον χωρεῖν, εἰς τὸν οὐρανὸν ἀπιδῶν καὶ τῇ διανοίᾳ τὸν οὐρανὸν 10 ὑπερβάς, εὐχῆς ἔργον ἵποιεῖτο τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ τῆς ἀνωθεν ῥοπῆς τε καὶ συμμαχίας ἰδέετο γενέσθαι τὸν ἀπαρτισμὸν τοῦ ἔργου. Μετὰ γοῦν τὸ εὐξασθαι, μήτε τὸ πλῆθος τῶν ἀναλωμάτων κατὰ νοῦν θέμενος, μήθ' ὅτι μείζον ἢ κατ' αὐτὸν τὸ ἐγχείρημα, τῇ πάντα δυναμένη πίστει τῇ πρὸς θεὸν πιστεύει τὸ πρᾶγμα καὶ εὐθέως, ἢ πο- 15 δῶν εἶχε, δρομαίως ἀνεισιν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ, πάντα τὸν λαὸν συγκαλέσας, οὕτως ἤρξατο λέγειν· Ἠγάπησα ὑμᾶς ἐξ ὁχως, ὧ τέκνα, ἴστε δῆπου καὶ αὐτοὶ· δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τοῦ ἐλίσθαι με συμβιοτεύειν ὑμῖν. Εἰ οὖν εὖρον χάριν παρ' ὑμῖν, ὃ ἐγὼ ποιῶ καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. Καὶ στραφεὶς παρὰ χρῆμα πρὸς τὸν θεοφιλῆ ἐπίσκο- 20 πον· Θεόπεμπτος δ' ἦν κατ' ἐκείνῳ καιρῷ, ὁ ἐξ Ἀθηνῶν μὲν τὴν γέννησιν κεκτημένος, ἐκ θεοῦ δὲ τοῖς Λάκωσι φερωνύμως καταπεμφθεὶς· λέγει πρὸς αὐτόν· Ἐξέλθωμεν, ὧ θειότατε, ἐν τῇ ἀγορᾷ λιτανεύοντες ἅμα τῷ εὐαγγελίῳ κλήρω καὶ παντὶ τῷ λαῷ. Τοῦ δὲ πρὸς

φ.132^α τοῦτο || ἐπινεύσαντος, τρεῖς λίθους ἐν τῷ πορεύεσθαι ὁ ὄσιος ἐπωμι- 25 σάμενος ἔφερε, συμβαλεῖν μηδενὸς δυναμένου ὃ τι βούλεται αὐτῷ ἢ τῶν λίθων ἀχθοφορία. Ὡς δ' ἄχρι τῆς ἀγορᾶς ἐληλύθει, τοὺς λίθους ἐναποθέμενος τῷ ἰδάφει, Ἐνταῦθα, εἶπεν, ὧ τεκνία μου, δέδοκται τῷ θεῷ, καθὼς μοι τῷ ταπεινῷ ἀπεκαλύφθη, ναὸν ἰδρυνθῆναι ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς πανυμνήτου Θεο- 30 μήτορος καὶ τῆς καλλιμάρτυρος Κυριακῆς, εἰς βοήθειαν πάσης τῆς πόλεως ὑμῶν καὶ σωτηρίαν. Καιρὸς τοίνυν ὑμῖν ἐκδηλωτέραν θίσθαι τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ὑμῶν καὶ εὐσέβειαν. Οἱ δὲ οὐχ ὡς ἀπεισιεῖς

1. ἐναβρυνομένη 4. ὠδινε 17. ἴστε 18. συμβιωτεύειν
20. ἐκείνῳ καιρῷ. Ἴδε καὶ ἀνωτέρω σ. 162,2 καὶ κατωτέρω. 24. τρεῖς
28. ἰδρυνθῆναι. Ἴδε καὶ κατωτέρω σ. 168,9. 31. ἐκδηλωτέραν

ὤφθησαν καὶ ἀνήκοι, οὐδ' ὡς τέκνα μωμητὰ καὶ υἱοὶ ἄνομοι, ἀλλ' ὡς οἰκείται εὐπειθεῖς καὶ εὐγνώμονες ἅπαντες, ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες ὅσον ἐν ἄρχουσι καὶ ὅσον ἐν ἰδιώταις, ἅμα τῷ λόγῳ ὡς ἐξ ἐνὸς συνθήματος σὺν προθυμίᾳ πολλῇ, τὸν τε πολὺν φορυτὸν ἐξεκάθαιρον καὶ τὴν συγκομιδὴν τῶν ὕλων ἐπνοοῦντο, καὶ θάτερος θάτερον ἐπι- 5 λονεῖκε τῷ πόνῳ ὑπερβαλέσθαι. Ἐπαγωγὸν γὰρ εἰς πειθῶ ὁ λόγος, ὁπόταν καὶ βίον αὐτῷ συμφθεγγόμενον ἔχη. Καὶ χρήματα μὲν παρῆγον μεγαλοφυχως, τὰ δ' ὑπὶχνοῦντο, καὶ τὰ καιριώτατα αὐτῷ συμβαλέσθαι ἐπιηγείλλοντο καὶ πολλὴν συνεισενέγκαι μετὰ τῆς χειρὸς καὶ τὴν δαπάνην χρῆμά τι ποθεινὸν καὶ τοῦ παντός ἀξίον τούτοις 10 ἐλογίζετο. Ἦν οὖν ἰδεῖν τότε || πληρούμενον τὸ τοῦ Ἱερεμίου λέγον- ρ.132# τος ἁ Δοκιμαστὴν δίδωκά σε τῷ λαῷ μου, καὶ γνώση ἐν τῷ δοκιμάζεσθαι τὴν ὁδὸν αὐτῶν». Ὡς οὖν ἐν ὀλίγῳ πολλὴ ἠθροίσθη ὕλη καὶ ἄλλος ἄλλὰ τὰ πρὸς οἰκοδομὴν ἐπιτήδεια τῆς καλλίστης ὕλης τῷ ἁγίῳ ἐπεδαψίλευεν, ὡς ἱκανὸν εἶναι καὶ τοῦτο παραστῆσαι τὴν 15 τοῦ ὁσίου χάριν καὶ τὸ κατὰ γνώμην θεοῦ γεγενῆσθαι τὸ ἔργον, ἀπήρξατο ἤδη τῆς οἰκοδομῆς, σπαρτίῳ πρότερον ταύτην ὑπογράψας, καὶ τὰς τε κάτω στοὰς καὶ τὰς ὑπερκειμένας εἰργάσατο, φιλοτιμοτέραν τῆς χειρὸς καὶ τέχνην εἰσενεγκῶν. Ἐπειτα, διαλαβὼν τὸν οἶκον πανταχόθεν, οὕτω τὴν ὀροφὴν ἐπήξατο, πάντων ὑπακουόντων αὐτῷ τῶν 20 τῆς πόλεως καὶ συναιρομένων, πλὴν ἐνός. Οὗτος γὰρ μόνος φθόνου κέντρῳ νυγεῖς καὶ τῷ πάθει τῆς βασκανίας ἀλοῦς κατ' ἄκρας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν σκαιότητι δαιμονίῳ κινήσεις καὶ θυμῷ ληφθεῖς ἀλογίστῳ ἐλύττα κατὰ τοῦ ὁσίου καὶ τοὺς ὀδόντας κυνὸς δίκην παρέθηγεν, ἴδιον ἀδίκημα τιθέμενος τὴν τοῦ θεοῦ ἔργου κατασκευὴν. Πρὸχειρον γὰρ ἢ 25 πονηρία τῷ κακῷ μᾶλλον στοιχεῖν ἢ τῷ κρείττονι προστίθεσθαι. Οὐκ ἀνίει οὖν ὁ γεννάδας ἀντωπῶν τῷ ἁγίῳ καὶ πάσῃ μηχανῇ διακωλύων τὸν τοῦ θεοῦ ἔργου ἀπαρτισμόν. Ὅλως γὰρ οὐ συνέβαινε τοῖς λοιποῖς Λάκωσιν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας δέεικτο τοῖς τούτων θελήμασιν. Ἐνθεν τοι καὶ τὴν || τῶν Ἰουδαίων ἐξω τοῦ ἄστεως μετοίκισιν οὐ δικαίως γενέσθαι οὐδ' 30 εὐλόγως δισχυρίζετο, καὶ, τῷ θυμῷ οἰδαίνων ὁ μάταιος, ὄλαις γλώσσαις ρ.133#

4. πολὺ	εξεκάθαιρον	9. ἐπηγγέλοντο	19. Ἐνθεν τοι καὶ
κνην γρακτίον τὴν τέχνην		20. ὀροφὴν	21. συναιρωμένων
24. ὀδόντας	27. ἀντωπεῖν	30. ἀπεναντίας	ἐνθεν
31. (καὶ κατωτέρω).	ἄστεος	μετοίκισιν	32. γλώσσαις

ἰγκαλεῖν τοῖς Λάκωσιν οὐκ ἠρυθρία τοῦτου ἔνεκεν. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἔρ-
 γου προφάσει τινός, δι' οὐ εἰώθε στικθοῦσθαι τὰ ὑφάσματα, εἰσω τοῦ
 ἄστεως ἓνα τῶν τοιοῦτων Ἰουδαίων ὁ πολμητίας ἐκείνος καὶ θρασυ-
 κάρδιος εἰσήγαγε, μαχητῆς ἐντεῦθεν ὁ πρῶτος γίνεται κατὰ τὸ προφη-
 5 τικόν παράγγελμα, καὶ τῆς συνήθους ἐπιεικείας ὁ μέγας μικρὸν ὅσον
 ἐπιλαθόμενος καὶ λιόντειον ὄρμημα ἐνδειξάμενος, κορύνην αὐτοῦ που
 κειμένην ἀρπάσας καὶ πληγὰς οὐκ ὀλίγας τῷ Ἰουδαίῳ ἐπιθείς, ἐξω
 τοῦ ἄστεως ἀπήλασε, καὶ φοβερώτερος ὤφθη τοῖς ἐχθροῖς, ἢ τῷ ῥο-
 πάλῳ τῶν Ἡρακλῆα, ὡς φασί. Τοσοῦτον γὰρ ἦν τῷ δικαίῳ ἀποτρό-
 10 πτικὸν τὸ Ἰουδαϊκὸν φύλον, ὡς μηδ' ἀκοῇ ἢ γλώσση βούλεισθαι αὐτὸν
 διδόναι τὸ ἐκείνων ὄνομα· ὅ καὶ μάλα δικαίως συνάδειν τὰ τοῦ Δα-
 βὶθ καὶ λέγειν· « τοὺς μισοῦντάς σε, Κύριε, ἐμίσησα καὶ ἐπὶ τοὺς ἐχ-
 θρούς σου ἐξετηκόμην· τέλειον μῖσος ἐμίσουν αὐτούς, εἰς ἐχθρούς ἐγέ-
 πνοντό μοι· καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν μνησθῶ διὰ
 15 ῥαχειῶν μου ». Πλὴν ὡς τοῦτο ἤκουσεν Ἄρατος ὁ τῆς μανίας ἐπώ-
 νυμος, παράθηξεν τοῦ θυμοῦ τὸ πρᾶγμα θέμενος· φιλόνηκον γὰρ αἰεὶ ἢ
 φ. 133^β κακία καὶ ἀναιδὲς καὶ αὐτοῖς ἐπιχειρεῖν τοῖς ἀλογίστοις· ἐξῆλθε ||
 πνέων κατὰ τοῦ ὀσίου, καὶ, γλώσση, θρασεῖα καὶ ἀκολάστῳ χαριζόμε-
 νος, οὐκ ἠδεῖτο ὅπως ὁ πάντολμος ὕβρισι βάλλειν, προπηλακίζειν,
 20 ὠθεῖν τε καὶ ἀπειλαῖς δῆθεν ἐκδειματεῖν, εἰ καὶ ψόφος ἦν κενός ταῦτα
 τῷ μακαρίῳ καὶ μορμολύκῳ ἐλογίζοντο. Ὅς καὶ πρᾶξι· μόνη τῇ
 φωνῇ· οὐδὲ γὰρ ἐρίζειν ὅπως ἢ κραυγάζειν ἠπίστατο· Ἄπελθε, ἔφη
 πρὸς αὐτὸν, ταπεινέ· κλαῦσον τὰς ἁμαρτίας σου· μικρὸν γὰρ ὅσον
 καὶ οἶσα· τίς ὁ τῆς αὐθαδείας καρπός καὶ οἶα τὰ τῆς κακίας ἐπιχειρα.
 25 Καὶ ὁ μὲν ταῦτα εἰπὼν καὶ τῷ τοῦ λόγου νεκρῷ πρὸς οὓς διαλεχθεῖς,
 εἰσῆει τὸ φροντιστήριον· τὸ γὰρ ῥηθὲν ὅπως οὐ καθίκετο τῆς ἐκείνου
 ψυχῆς, οὐδ' ἠφίει τῆς ἀναιδείας· οὐδ' ἠγάπα ἢ πάντολμος ψυχὴ ἠκιστα
 ἀτρεμεῖν πρὸς τὸ θρασύνεσθαι ἔτι κατὰ τοῦ ἁγίου καὶ κωμωδεῖν αὐτὸν καὶ
 διασύρειν καθ' ὅλης τῆς πόλεως, ῥήματά τε προφέρειν ἄξια τῆς ἑαυτοῦ
 30 ἀνοίας καὶ ἀφροσύνης, ἔτι δὲ καὶ ταῖς ἀπειλαῖς χρῆσθαι κατ' αὐτοῦ,
 μὴ εἰδὼς ὁ ἐμβρόντητος καὶ ὅλος τῷ ἀντικειμένῳ κεχαρισμένος, ὡς οὐκ
 ἂν ποτε κατακαυχῆσθαι κακία ἀρετῆς, οὐδ' ἐχθρὸς ὠφαλῆσαι τοὺς
 ἐκλεκτοὺς τοῦ θεοῦ, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἢ υἱὸς ἀνομίας προσθήσει

18. θρασεῖα 20. ἐκδειματεῖν κατὰ τὰ ἀνωτέρω πληρεῖν σ. 153,7 καὶ
 ἐκπληρεῖν κατωτέρω σ. 163,17 καὶ τὸ ἀναπληρεῖν σ. 171,2 ἐφαπλεῖν,

24. οἶα 25. οὓς

τοῦ κακῶσαι αὐτούς. Τί οὖν τὸ ἐντεῦθεν; Ὁ μὲν ἅγιος τοσοῦτον ἀπέιχε τοῦ καὶ πρὸς μικρὸν ἐπιστραφῆναι τῶν ἀπειλῶν ἐκείνου καὶ τῶν ὕβρεων, ὅτι καὶ σεμνύνεσθαι μάλλον ἐπ' αὐταῖς εἶχε τῷ πρὸς τὸν φ. 134 δεσπότην ὁμοίῳ. Θεὸς δὲ ἐξ οὐρανοῦ ἤκουτιζε κρίσιν, καὶ ἡ μοχθηρία δίκας ἐδίδου ἰνδίκως, καὶ τὰ ῥήματα πράγματα τῷ δειλαίῳ ἀπέβη, 5 καὶ τοὺς τῆς οἰκίας ἀφροσύνης καρπούς ἀθλίως ἐδρέψατο, πικρὰν εὐρών τὴν τοῦ βίου καταστροφήν. Οὐ γὰρ ἔμελλε τῇ θεῖᾳ δίκῃ, ὡς περ τὰ πολλὰ ἔθος αὐτῇ, νόμοις χρηστότητος καὶ ζητήσῃ ἐπιστροφῆς **, ἀλλ' ὄξεια, κατὰ πόδας ἐχώρει καὶ ὅπως ὁ λόγος δηλώσει. Ἐδόκει ὁ δειλαῖος ἐκείνος τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ δύο τινὰς ἐπιστῆναι αὐτῷ κατὰ 10 τοὺς ὕπνους ἀνδρας γηραλείους, οἱ εἶποντο καὶ δύο εὐνοῦχοι μὲν τὸ φαινόμενον, τὴν ὄψιν δὲ ὑπὲρ ἀνθρώπων· οἱ καὶ μαστίζειν ἐδόκουν τὸν ἀθλιον, λέγοντες· Πῶς σὺ εἰς τοῦτο τόλμης ἐλήλυθας ὑβριστικῶς διατεθῆναι καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν τοῦ θεοῦ δούλον; Εἶτα πρὸς ταῖς μαστιξὶ καὶ οἰκίσκῳ ἐδοξαν αὐτὸν κατακλείειν ἀφεγγεῖ· οὐ καὶ 15 συγγνώμην δῆθεν λαβεῖν ἐξαιτουμένου, μόλις μὲν ἀνῆκαν τοῦ μαστίζειν, οὐ μὴν καὶ τῆς εἰρκτῆς εἶσαν. Διυκνισθεὶς τοίνυν ὁ δύστηνος λάβρω πυρετῷ παρὰ χρῆμα συνεσχέθη, καὶ, τὸν ἅγιον μετακαλεσάμενος, προσέπιπτε τοῖς τούτου ποσὶ καὶ ἐλίους τυχεῖν ἦντιβόλει. Ὁ δὲ μακάριος· Τὰ ἐπ' ἐμοί, εἶπε, πραχθέντα σοι, ἀδελφέ, ὅσον εἰς ἐμὲ 20 ἤκον, συγχωρητέα σοι· ἐπεὶ δὲ ἀνωθεν ἡ τοῦ βίου σοι ὄριστα μεταστασις, οὐδεὶς ἔσται τοῦ λοιποῦ, ὡς φησὶν || ὁ προφήτης, ὁ δυνάμενος φ. 134^β βουλήν θεοῦ διασκεδάσαι. Καὶ ὁ μὲν τῷ φροντιστηρίῳ ἀπεδίδοτο, ἐκείνον δὲ μετὰ τρίτην ἡμέραν ἡ τοῦ θανάτου τομὴ περιεῖχε, τὸν βίον ἀθλιώτατα καταστρέψαντα. Δέος οὖν ἐντεῦθεν ὑπεισῆμι τοῖς τὴν 25 Σπάρτην οἰκοῦσιν οὐ τὸ τυχόν· καὶ ἦν ἰδεῖν ἅπαντας ἀπὸ τῶν πρώτων ἕως τῶν ἰσχάτων αἰδοῖ καὶ φόβῳ συρρέοντας πρὸς τὸν ὄσιον καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ προσταττόμενα ἐκθύμως ἐκπληροῦντας. Πέπεικε γὰρ πάντας τὸ ὑπόδειγμα τοὺς καταφρονητικῶς πρὸς τοὺς τοῦ Χριστοῦ θεράποντας διακειμένους, ὅτι ἔστι καρπὸς τῷ δικαίῳ, καὶ 30 ἔστι θεὸς ὁ κρίνων αὐτούς ἐν τῇ γῆ.

Ἄλλ' ἀκόλουθόν ἐστι πάντως διαμνημονεῦσαι τῷ λόγῳ καὶ [τὰ]

3. αὐτοῖς 9. καταπόδας 11. γηραλείους 18. λαύρω

25. ὑπεισῆμι. Οὕτω καὶ εἰσῆμι καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις συνθέτοις συνηθὺς ὁ κώδιξ. Ἄλλ' ἴδε ἀνωτέρω ὀρθῶς εἰσῆμι ἐν σ. 166, 26 καὶ διῆμι ἐν σ. 148, 21. 31. ἔστιν

κατὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ θεοῦ ναοῦ τερατουργηθέντα. Ἄρτι γὰρ τοῦ
 θεμελίου ὀρυσσομένου καὶ ἐπὶ πολὺ τοῦ βάθους προήκοντος, λίθος μέ-
 γιστος προσεπήντα καὶ ἀκατέργαστος. Τῶν ἡρακλείων ἀθλῶν εἶπεν
 ἔν τις εἶναι τὴν ταύτου μετάθεσιν. Ὅς καὶ ὑπὸ πλήθους ἀπείρου καὶ
 5 δυσκαρίθμου ἄθουμένους, καθ' ἅπαξ ἀκίνητος ἔμενον, ἐπιβολῇ δὲ μόνῃ
 καὶ ἀφ' ἑξῆς τοῦ ὀσίου πτεροῦ κουφότερος εἰδείκνυτο καὶ ῥῆστα τῶν
 θεμελίων ἐξήγετο. Ἐπὶ δὲ τῇ ταύτου μετακινήσει δαίμονες ἦσαν,
 οἵτινες ἐμφιλοχωροῦντες τῷ τόπῳ ἐπὶ μεγίστῳ κακῷ τοῖς οἰκῆτορσι, δι'
 οὓς, ὡς οἶμαι, καὶ ὁ ναὸς ἐκείσε ὠκονομήθη ἰδρυθῆναι, ἐν εἰδει σφη-
 10 κῶν ἐκπηδήσαντες τοῦ πυθμένου, τοὺς || ἐν τῷ ἔργῳ πονοῦντας ἐπλη-
 ρ.135# ζῆν τε δεινῶς καὶ κατετραυματίσων. Ἄλλ' ὁ μακάριος καὶ τοὺς οὕτω
 πληγέντας ἀθωρόν ἰάσατο εὐχῇ μόνῃ καὶ σφραγίδι, καὶ τοὺς πλή-
 ζαντας ἐπιτιμήσας ἀπήλασε τῆς χώρας καὶ ταῖς ἀβυσσικαῖς παρ-
 ἐπεμπεν οἰμῶζοντας καταδύσειν. Καὶ ὁ μὲν λίθος οὕτως ἐξήγετο
 15 ἀνεμωτὶ καὶ τὰ τῆς πονηρίας πνεύματα ἀπηλαύνετο τῇ ἐπιτιμῆσει
 τοῦ ἁγίου. Τοῖς γὰρ θεῷ μόνῳ ζῆν βουλομένοις καὶ τὴν δεχομένην
 χάριν μὴ παραχαράττουσιν ἅπαντα δοῦλα ἔσονται καὶ κειθήνια. Ἐπεὶ
 δὲ πλῆθος ἦν οὐκ ὀλίγον τῶν ἐν τῇ κτίσει τοῦ θεοῦ ναοῦ ὑπηρετου-
 μένων, καὶ ῥαδίως ἔδαπανῶντο τὰ τῷ ἁγίῳ εἰσφερόμενα παρὰ τῶν
 20 φιλοχρίστων, οἴνου δὲ ποτίμου καὶ χρηστοῦ τελεία ἦν ἡ σπάνις, αὐ-
 τὸς ὁ ἅγιος ἐπιστάς τῷ σκεύει, ἐν ᾧ ὁ προενεχθεὶς αὐτῷ τῇ προτε-
 ραίᾳ παρὰ τῶν πενεστάτων ἀστικῶν οἶνος ὑπῆρχεν ἔξωρος καὶ δρι-
 μύτατος λίαν, ὡς καὶ ἀπὸ μόνης τῆς ὀσφρήσεως ἀποτροπίαν εἶναι
 καὶ ἄποτον, εὐχῇ ἑαυτὸν δίδωκε, καὶ τὸν πάντα δυναμένον δεσπό-
 25 τὴν ἐπεκαλεῖτο περὶ τῆς τοῦ ὀξύνου οἴνου πρὸς τὸ κρεῖττον μεταβο-
 λῆς. Καὶ ὁ μὲν ἠύξατο· τί δὲ ὁ τῶν θαυμασιῶν θεός, ὁ δοξάζειν ἐπ-
 αγγειλάμενος τοὺς διὰ τῶν ἔργων αὐτὸν δοξάζειν αἰρηταμένους;
 Ὡς περ πάλαι τὴν πολλὴν τῆς Μερρᾶς πικρίαν εἰς γλυκεῖαν ἀμείψας
 ο.135# πύοτητα θεῖα καὶ πανσθενεῖ δυνάμει καὶ τὸ ὕδωρ || αὐθις ἐν Κανᾷ
 30 μεταβαλὼν εἰς οἶνον, οὕτω δὴ καὶ τότε εὐχομένῳ τῷ ἁγίῳ οἶνον πάνυ

2. ὀρυσσομένου 3. προσεπήντα 5 (καὶ κατωτέρω). καθάπαξ
 6 (πανταχοῦ). ἀφ' ἑ 7. ἐπεὶ δαίμονας 9. ἰδρυθῆναι. Ἴδε καὶ
 ἀνωτέρω σ. 164,28 9-10. σφικῶν 12. σφραγίδι 13. ἀβυσσικοῖς
 15. ἀνεμωτὶ 16. Γρακτίαν ἐνδοχομένην; 20. σπάνην 22-23. δρι-
 μύτατος 24. ἄποτος 27. ἠρησαμένους 28. γλυκεῖαν

χρηστών και εὐφραίνοντα ὡς ἀληθῶς καρδίαν ἀνθρώπου τὸν ὀξῶδη
 και φευκταῖον ἀνέδειξεν. Οὐ δὴ και ἐφ' ἱκαναῖς ἡμέρσις ἐμποροῦμε-
 νοι οἱ δομητορες, ἢ τὸ γε ἀληθεστερον εἰπεῖν εὐφραινόμενοι, ἐξεπλήτ-
 τοντο δοξάζοντες τὸν θεόν. Τῇ δ' αὐτῇ πίστει κάπι τοῖς λοιποῖς ἦν
 τῶν ἀναλωμάτων ὁ μέγας πλουτών και πάντα, μηδὲν ἔχων, ἔχειν 5
 οἰουμενος κατὰ τὸν Ἀπόστολον. Ἡ γάρ τοῦ θεοῦ πρόνοια και ἡ πο-
 λυαρκῆς αὐτοῦ και ἀφθονος δεξιά, ἡ ἀνοιγομένη και πάντας τρέ-
 φουσα και ἐμπιπλώσα, τῶν ἑαυτῆς οὐκ ἡμέλει. Ἦν γάρ ἰδεῖν μὴ
 μόνον ἐν τοῖς ἀναλώμασι τὴν χορηγίαν ἀφθονον, ἀλλά και ἐπὶ τῇ
 καθ' ἑκάστην προκοπῇ και αὐξήσει τοῦ ἔργου, ἐν ᾧ και αὐτός ὁ ὀσιος 10
 συνομογῶν και τοῖς ἄλλοις συναραπτόμενος πολλὴν παρῆχε τὴν βο-
 ῆην ἐκ τοῦ πνεύματος μᾶλλον ἢ τοῦ σώματος, ὡς καθ' ἑκάστην τῆς
 χθὲς οἰκοδομῆς πλέον τι δοκεῖν τὸ σήμερον εὐρισκόμενον, ποτὲ μὲν
 πῆχως, ποτὲ δὲ και πλείονος ὀρώμενον κατ' ἐξοχὴν τοῦ προτέρου
 κτίσματος τὸ προστιθέμενον ἀοράτως. Οὐ μὲν δὲ, ἀλλά και τῆς ὕλης 15
 πάντη καταναλισκομένης τῇ προτεραίᾳ, ἔωθεν εὐρίσκετο πάντα θα-
 ψιλῇ και ὑπερπεριτεύοντα τῷ οἰκοδομήματι, ἀοράτως μετακομιζό-
 μενα και τῷ ἀγίῳ τῇ νυκτὶ ἐγχειριζόμενα, ὡς πιστουῦσθαι κακ τούτου
 θεῖον εἶναι τὸ ἔργον και || κατὰ γνώμην θεοῦ τοῦτο τελείσθαι, οὐχ ρ.136^a
 ἤκιστα δὲ και ἐκ τοῦ ὀρωμένου πυρίνου στύλου νυκτός ἐπὶ τῷ κτί- 20
 σματι, ἀπὸ γῆς διήκοντος ἄχρι και οὐρανοῦ, ὃν ἐώρων πόρρωθεν οἱ
 περιόικοι και διεβεβαίουντο τοῦτο μετὰ πολλῆς ὀσης πληροφορίας.
 Ἐν μιᾷ οὖν βουληθείς ὁ ὀσιος πείραν τοῦ πόθου και τῆς πίστεως, ἦν
 ἐφασκον ἔχειν οἱ προῦχοντες τῆς πόλεως εἰς αὐτόν, κὰν τούτῳ τῷ
 μέρει, ἐπὶ οὖν οὐχ ὀθεν εἶχαν ἀφοσιώσαιτο τὸν μισθὸν τοῖς δομητορ- 25
 σιν ὁ και μηδενός ὀβολοῦ εὐπαρεῖν μάρτυρας ἔχων τοὺς πάντα βλέ-
 ποντας ὀφθαλμοὺς, προῦτρέψατο τοῖς δομητορσιν ἄλυσιν αὐτῷ περι-
 θεῖναι και δίκην ἀνδραπόδου ἐφέλκεσθαι αὐτόν ἐκ τοῦ τραχήλου καθ'
 ὀλης τῆς πόλεως. Ὁ δὲ πιστός ταύτης λαός, αἰσθόμενος τὸν σκοπὸν
 τοῦ πράγματος, εὐψύχως ἄμα και φιλοτίμως πάνθ' ὀσα τοῖς ἔλκουσιν 30
 ὀφειλε καταβαλλόμενος, εὐχῶν ἀντελάμβανον κλοῦτον. Τῆς γοῦν

1. ὀξῶδη   7. ἀνοιγομένη   11. συνομογῶν. Οὕτω πάντοτε ὁ κωδῆ
 ἀμετέβλητον ἔχει τὴν πρόθεσιν οὖν ἐν τοῖς συνθέτοις κρὸ τοῦ μ. Καὶ ταῦτα μὲν μετ-
 ὀβαλον. Ἄλλὰ δὲν ἰθέρρησα νὰ μεταβάλω ὀμοίως τὸ κατωτέρω ἐν σ.172,18 συνοσφαι-
 ρίζων.   13. τί   14. καθ'   21. ἐώρουν   23. πείραν   27. ἄλυσιν

31. καταβαλλόμενος   Τὸ ἀντελάμβανον εἶνε ἀνάγκη νὰ μεταβληθῇ
 εἰς ἀντελάμβανε;

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΙΑΣ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΡΗΣΕΩΝ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΚ. ΜΕΤΤΗΡΗΣ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ-ΠΕΤΣΙΟΣ

E.γ.Π.Π.Σ.Υ.Π.
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἀλύσεως ταύτης τί ἂν γένοιτο μακαριώτερον, τῆς τῇ προσψαύσει τῆς
τιμίας καὶ καθαρᾶς αὐτοῦ σαρκὸς ἀγιασθείσης καὶ τῇ μεθέξει τοῦ ἐν
αὐτῷ ἁγίου Πνεύματος νόσου πάσης καὶ μαλακίας λυτήριον ἀποδει-
χθείσης; Δι' ἧς καθ' ἑκάστην πονηρὰ πνεύματα ἐξ ἀνθρώπων ἀπειλού-
5 νονται καὶ σημεῖα τελοῦνται παράδοξα καὶ ἰάσεις βρύουσι διηνεκίς
ἐπὶ πᾶσι τοῖς πιστεῖ προσκυῖσι καὶ ἐπαυχενιζομένοις αὐτήν; Κἂν γὰρ
p.136^β σιδηρᾶς ἴτυγες τῆς οὐσίας, ἀλλὰ θεϊκῆς πεπλήρωται || χάριτος καὶ
δυνάμειος· καὶ φρίττουσι μὲν αὐτήν στίφη δαιμόνων, αἰδοῦνται δὲ
ἄγγελοι γάνυται δὲ καὶ τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν τέμενος ἐπ' αὐτῇ, χρυ-
10 σήλατον οἷά τινα ὀρμίσκον καὶ κόσμον πολυτελῆ προσανακειμένη αὐτῷ
καὶ εἰσῶ τοῦ ἱεροῦ οἰκίσκου ἀπαιωρουμένη, ἐν ᾧ καὶ τὸ θεῖον τοῦ
μάκαρος τεθησαύριστα σκῆνος, πρὸς δὲ καὶ τὸ τῆς ἱερᾶς κεφαλῆς ἱε-
ρὸν κάλυμμα· ὅπερ αἰεὶ καὶ διὰ παντός, εἰς ἀπαλλαγὴν νόσων παν-
τοίων λαμβανόμενον, ἀρωγὸς γίνεται τοῖς κάμνουσιν. Ἄ δὴ καὶ ἡμεῖς
15 πόθῳ πολλῷ προσκυνοῦντες καὶ περιπτυσσόμενοι τὸν ἀγιασμόν ἀρυό-
μεθα καὶ τῆς ἐφιζούσης αὐτοῖς τοῦ ἁγίου Πνεύματος χάριτος ἀξιού-
μεθα.

Ἄλλ' ὁ λόγος αὐθις ἴτω πρὸς τὰ αὐτοῦ. Ἀπήρτιστο γὰρ ἤδη ὁ
θεῖος ναὸς καὶ ἱερὸν ἦν φροντιστήριον ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀρετῶν κατα-
20 γώγιον καὶ σκηνὴ τῷ ὄντι ἐπὶ γῆς ὑπέργειος καὶ οὐράνιος. Οἷα δὴ
καὶ τὸν ναὸν περιελήφασι κάλλη, κίωνων αὐγαὶ καὶ χροιαὶ καὶ λίθων
στιλπνότης, καὶ γραφαὶ καὶ τέχνης ἀκρίβεια καὶ ὕλης ποικιλία
τοὺς ὀφθαλμοὺς θέλγουσαι, πάντα ἐπίσης ἀστεία καὶ ὑπερφυῆ, καὶ,
τοῖς ἔργοις Φειδίου καὶ Ζεύξιδος καὶ Πολυγνώτου παραβαλλόμενα,
25 μικρὰ ἢ οὐδὲν ἐκείνα δεικνύοντα τῇ παραθέσει καὶ ἰπαίνων μηδα-
μῶς ἄξια· ὥστε καὶ μηδενὸς προσιπόντος αὐτόθεν εἶναι τοῖς ὀρθῶσι
σαφές, ὅτι γνώμη θεοῦ ταῦτα προέβη καὶ θείας ἀνωθεν χειρὸς συνε-
p.137^α φαπτομένης. Ἐδεῖτο δὲ τῶς ὁ ναὸς μόνης || τῆς τοῦ ἐνθρονιασμοῦ
καθοσιώσεως. Ὁ δὲ ὀσιος θερμωτάτην τὴν σπουδὴν κἀνταῦθα εἰσνεγ-
30 κάμενος καὶ πάντα τὰ τῆς καθιερώσεως ἐτοιμάσας, αὐτὸς μὲν ἄνεισι
πρὸς τὸν θεοφιλῆ ἐπίσκοπον τῆς χώρας, ὃν καὶ ὁ λόγος φθάσας ἐδί-
λωσε, προσκαλούμενος ἀφικέσθαι ἐν τῷ θείῳ ναῷ ἐφ' ᾧ τὰ τοῦ ἐνθρό-

1. ἀλύσεως μακαριώτερον 6. ἐπ' αὐχενιζομένοις 10. προσ-
ανακειμένην 11. ἀπαιωρουμένην 14. ἀρωγὸς 16. αὐτῆς
24. πολυγνώστου 25. δεικνύων 29. καθοσιώσεως

νιασμοῦ ἐκτελέσαι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς θεσμούς τε καὶ τύ-
 πους· οἱ κίονες δὲ τῆς ἀγίας τραπέζης παρὰ τῶν τεχνιτῶν ἐπιτε-
 λουῦντο, ἄτερος δὲ τῶν κίωνων τῆ τῶν λατόμων ῥαθυμία ῥαγίς καὶ
 τμήμα μέρους ἀποβαλὼν κολοβός ἦν πρὸς τοὺς ἑτέρους κίονας. Λα-
 θεῖν δὲ τέως βουλομένοι οἱ τεχνῖται φειδοὶ τοῦ ὀσίου, προσήρμωσαν 5
 μὲν τὸ τμήμα τῶ κίονι, ἔλαθον δ' ὁμως ἀνηνύτοις ἐπιχειρεῖν· σφα-
 λερῶς γὰρ καὶ οὐκ ἀραρότως τοῦτον ὑπήρειδον. Ἄλλ' ὅπερ ἐκεῖνοι
 κατὰ τὸ λαυθάνον ἰδράσαν τοῦτον τὸν μέγαν οὐκ ἔλαθον, οὐδ' ἐκρύβη
 ἀπ' αὐτοῦ ὅπερ ἐκεῖνοι δεδράκασιν ἐν κρυφῇ. Ἐγγύς γὰρ ἦν ἐκεῖνον
 καὶ εἰς καρδίαν λαλῶν ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας ἡμῶν· ὅς 10
 οὐκ εἶασεν αὐτὸν ὄλως τὸ γινόμενον ἀγνοῆσαι. Φοιτήσας γὰρ ἐν τῷ
 καὶ ἅμα τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ κλήρῳ παντί, Μωρόν τι γέγονεν ἐν-
 ταῦθα τῇ ἡμετέρᾳ ἀπουσίᾳ, ἐν ἐπηκόῳ πάντων ἐφθίγγετο ὁ μακά-
 ριος. Ἄλλὰ τότε μὲν οὐδεὶς ἰσχυρὸς τῶν συμπαρόντων καθικέσθαι τῆς
 δυνάμειος τοῦ ῥήματος· μικρὸν δ' ὅσον καὶ πεφώρατο τὸ δῶμα ἐν 15
 τῷ μέλλειν τὸν ἐπίσκοπον τοῖς κίσις ἐπιτιθέσθαι τὸ κηρομάστιχον, φ.137^ρ
 καὶ τὸ τῆς λέξεως αἴτιον δῆλον πᾶσι καθίστατο. Τότε γὰρ συνῆκαν
 ἅπαντες ἀκριβῶς ὅ τι ποτὲ τῷ μεγάλῳ τὸ λεχθὲν ἠβούλετο. Ὡς
 γοῦν ἄχρηστος ὁ κίων ἐφαίνετο· καὶ γὰρ εἰ καὶ (τὴν) ὁμοίαν τοῖς ἄλ-
 λοις ἐκέκτητο τὴν ἐμφέριαν κατὰ τε τὸ εἶδος καὶ τὸ πάχος, ἀλλ' 20
 ἐνδεής ὑπῆρχε κατὰ τὸ μῆκος· ἀμέλει καὶ ξυλίνῳ τμήματι τὸ τοῦ
 κίονος ἐνδεὴς εὐφυῶς δῆθεν ἀναπληρεῖν δισκοποῦντο οἱ λατόμοι. Ἄλλὰ
 μὴν καὶ ἰδοκίμαζον, πλὴν ἐκοπίων εἰς μάτην· τὸ γὰρ ἐκ ξύλου προσ-
 τιθέμενον ὅτι μὲν ἑλλίπεις εὐρίσκειτο τοῦ δέοντος, ὅτι δὲ καὶ περιτ-
 τῶς ἔχειν ἰνομιζέτο. Ἐφ' ἱκανὸν δὲ μογήσαντες οἱ τεχνῖται καὶ μηδὲν 25
 ὄλως ἀνῶσαι δυνηθέντες, τρεῖς βαλὼν ὁ ὀσιος γονυκλισίας ἐμπροσθεν
 τῆς σεβασμίας εἰκόνας τῆς πανομνήτου Θεομήτορος καὶ εὐξάμενος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς σοφιστῆς ὀνησιμώτατος γίνεται τοῦ οὕτως ἀπεγνω-
 σμένου. Μόνη γὰρ τῇ ἀφῆ τῆς χειρὸς αὐτοῦ κηροῦ δίκην ὁ λίθος μα-
 λάσσεται καὶ τοῖς τρισὶν ἑτέροις ἰσομήκης γίνεται, καίτοι παραπλη- 30
 σίως τοῖς ἄλλοις προσήρμωστο, ὥστε ὑπερεκπλαγῆναι ἐπὶ τούτῳ
 τὸν τε ἐπίσκοπον καὶ τοὺς παρόντας καὶ θάμβει καὶ φόβῳ πολλῷ τὰ

5. προσήρμωσαν   7. ὑπείρηδον   18. ὅτι ποτε   22. ἀναπλη-
 ρεῖν, καθ' ἃ ἀνωτέρω πληρεῖν ἐν σ. 153,7 καὶ ἐκπληρεῖν ἐν σ. 163,17
 26. ἀνῶσαι   31. προσήρμωστο   ὑπερέκπλαγῆναι   τούτο

τῷ ἐνθρονιασμῷ νενομισμένα κατὰ τάχος ἐκτελέσαι, ἰδοῦζαζον τὸν θεόν.

Ἐκτοτε οὖν οὐ διελείπεν ἡ τοῦ θεοῦ Πνεύματος χάρις ἐπισκιάζουσα
 ρ.138^a ἐν τῷ ἱερῷ καὶ σεβασμῷ τεμένει. Ἐν μιᾷ γοῦν τῶν ἡμερῶν, || τῆς
 5 ἀναιμάκτου θυσίας τελουμένης, περιστερὰ ὤφθη χρυσοειδῆς ἐν τοῖς
 ἀδύτοις ἐπιπταμένη καὶ ἄλλοτε πάλιν, κατὰ τοὺς ἑωθινοὺς ὕμνους
 βίβλου ἱερᾶς ἐπαναγινωσκόμενης, ἤχος τις ἰδοῦκει ἰξακούεσθαι· εἶτα
 καὶ περιστερὰ ὤρατο ἐν τῷ ὁμοίῳ σχήματι πτερουσσομένη ἐνδοθεν τῶν
 ἀδύτων, ἄφνω ἐπὶ τὴν ἀκοίμητον λυχνίαν καταδύσα· καὶ ἄλλοτε πάλιν,
 10 οὐχ ἅπαξ, οὐδέ δις, ἀλλὰ καὶ πολλάκις καθ' ἑκάστην σχεδὸν αἰ
 ἀπχωρημέναι λυχνίαι ἐν τῷ θεῷ ναῷ αὐτομάτως ἐκινουῦντο, ἀλλήλως
 συμπεριφερόμεναι ἀνεμίῳ πνεύματος χωρὶς. Ἐτελείτο δὲ ποτε ἐν τῷ
 ἱερῷ καὶ θεῷ τεμένει ὁ ἱσπερινὸς ὕμνος, ἡ πρώτη δ' ἦν καὶ τελευ-
 ταία τῆς ἐβδομάδος ἡμέρα, καὶ γυμνάσιον ἦν τοῖς σφαιρίζουσι, κά-
 15 κίσαι συνάρρειον οἱ φιλιππόται· ἐνεβθεν γὰρ τοῦ θεοῦ οἴκου τούτου
 ἀνεῖτο τηνικάδε ὁ χώρος καὶ τὸ γυμνάσιον τοῖς σφαιρίζουσι. Παρῆν
 δὲ καὶ ὁ στρατηγὸς Γρηγόριος, μέρος ὧν καὶ αὐτὸς τοῦ ἀγῶνος καὶ
 συνσφαιρίζων τοῖς αὐτόχθοσι· φιλοπαιγμῶν γὰρ τις ἦν καὶ τοῖς ἀθύρ-
 μασι λίαν ἠδόμενος. Καὶ ἐπεὶ θροῦς ἄσημος ἐξηχεῖτο, καὶ ἡ βοή
 20 πολλή ἦν τῶν συνεληλυθότων, ὥστε καὶ τὸν θεῖον ὕμνον εἶσω τοῦ
 ἱεροῦ τεμένους διασκεδάζεσθαι καὶ τὴν διάνοιαν ἐκρρούεσθαι τῆς ἱερᾶς
 ὕμνωδίας, ζήλῳ θεῷ πυρποληθεὶς ὁ ἀοίδιμος καὶ θερμὸν πνεύσας,
 δρομαίως ἔξεισι κατὰ τῶν ἀτασθάλων ἐκείνων καὶ μηδὲν ἄμεινον ἀλό-
 γου ζῶου διακειμένων, καὶ, στὰς ἐν μέσῳ, ἐλευθέρῃ γλώσση καὶ φωνῇ
 25 εὐπαρρησιάστῳ || ἤλεγξε πάντας καὶ λόγους ἐμβριθεστεροῖς καὶ δρι-
 μυτέροις ἐπέπληξε, τὴν δικαίους πρέπουσαν παρρησίαν ἐνδεικνύμενος.
 Ὁ τοίνυν στρατηγός, καὶ φύσει μὲν τῇ πικρίᾳ σύγκρατος ὧν, τότε δὲ
 καὶ μάλιστα τῇ τε παιδιᾷ ἐγκείμενος καὶ τῷ ἠττᾶσθαι τῶν ἀντισφαι-
 ριζόντων ἀλγυνόμενος, κἀντεῦθεν πρὸς λαμπρὰν μανίαν καὶ πλείονα
 30 ὀργὴν ἀναπτόμενος, ἀφρόνως ἀπεχρήσατο τῷ θυμῷ κατὰ τοῦ ἀγίου,
 καὶ ὕβρεισιν ἔβαλε, καὶ χεῖρα ἤρε πρὸς ἄμυναν, καὶ τῆς πόλεως ἀπε-
 λαθῆναι προσέττατε. Καὶ ὁ μὲν ἤγετο γηθοσύνης, τὸν ἴδιον δεσπό-
 την ἐκμιμούμενος καὶ ῥῆθον φέρων τὴν ἀτιμίαν ἢ τὰς μεγίστας τι-

7. ἤχος τις 8. πτερουσσομένη 18. συνσφαιρίζων, ἔδε ἀνωτέρω
 ρ. 169, σημ. εἰς 11. 23. τὸ

μάς ἕτεροι. Ἡ δὲ ἀντίδοσις οὐχ ὑπερήμερος οὐδ' ὀπισθόπους ἢ δίκη,
 ἀλλὰ θᾶπτον καὶ κατὰ πόδας τὸν ὑβριστὴν ἠμύνατο. Ἄμα γὰρ τῷ
 τὴν χεῖρα ἐπανατείνειν κατὰ τῆς σφαιρας, ἢ μὲν παρεῖτο, ὁ δὲ καὶ
 τὰς ὀσφύας βληθεὶς ὅλως ἐξελέλυτο καὶ φοράδην ἐν τῇ καθολικῇ ἐκ-
 κλησίᾳ ἐκομίζετο, ὀξείαις καὶ βαρείαις ταῖς ἀλγηδόσι βαλλόμενος καὶ 5
 οἰκτρῶς αἰμώζων καὶ τὸν θάνατον ἐν μέρει εὐεργεσίας ἠγούμενος. Ὡς
 δὲ πολλῆς ἦν τῆς ἐκ τῶν ἰατρῶν ἐπιμελείας ἀξιούμενος καὶ δεύτερα
 πάντα τὰ προσαγόμενα τοῦ πάθους ἠλέγχετο, καὶ κενὴ ὥρατο ἢ ἐξ
 ἐκείνων ἑλπίς καὶ ματαία τριβὴ, ἤρετο ὁ ἐπίσκοπος τὴν αἰτίαν δι' ἣν
 ἡ νόσος αὐτῷ ἀθρώως ἐνέσκηψεν ἦν γὰρ καὶ αὐτὸς εἰς ἄκρον τὰ τῆς 10
 ἰατρικῆς τέχνης ἐξησκημένος. Ὁ δὲ καὶ ἄκων ἐξήγγειλε || τὰ εἰς τὸν φ. 139^a
 ἅγιον τολμηθέντα καὶ τούτοις ἦν ἐπιγράφων τὴν αἰτίαν τῆς ἐπιφο-
 ρᾶς ἀπλανῶς καὶ φιλαλήθως. Ὡς γοῦν ἤκουσεν ὁ ἐπίσκοπος ταῦτα,
 κατέγνω μὲν αὐτοῦ οὐ μετρίως, εἶτα καὶ σύμβουλος ἀγαθὸς γενόμε-
 νος, τὸ πολὺ τοῦ τύφου ἀποβαλέσθαι ξυμβούλευε, καὶ τὸν ὄσιον ἐκε- 15
 τευτικῶς παρῆνει μετακαλέσασθαι καὶ συγγνώμην αἰτήσασθαι ἐφ' οἷς
 διέδρακεν ἔγνω γὰρ ὁ ἐπίσκοπος ὅθεν ἤξει ἡ ἀψευδὴς βοήθεια. Ὁ δὲ,
 παρὰ χρῆμα καὶ τὸν τύφον καὶ τῆς ἀρχικῆς ἐξουσίας θράσος ἀπορρι-
 ψας, ἐκτικῶς δι' ἀνδρῶν εὐλαβῶν μετακαλεῖτο τὸν ἅγιον. Καὶ ὅς, μη-
 δὲν ὅλως διαμνημονεύσας τῆς εἰς αὐτὸν γενομένης ὑβρεως καὶ παροι- 20
 νίας, θᾶπτον ἢ λόγος πρὸς αὐτὸν παρεγένετο. Λίαν γὰρ ἦν μεμνημέ-
 νος τῷ περιόντι τῆς ἀρετῆς, ὥσπερ τὰς ὑβρεὶς φέρειν, οὕτω δὲ καὶ
 ἀνεξικακεῖν καὶ τὰ ὀφειλήματα ἀφιέναι, μᾶλλον δὲ καὶ ἀγαθοῖς ἀμει-
 θεσθαι τὸν λελυπηκότα. Τοῦτον ὁ στρατηγὸς θεασάμενος, εὐθύς ἐκυ-
 τὸν ταπεινοῖ καὶ τοῖς ποσὶν ἐκείνου προσπίπτει, καὶ ὁ πρῶην σοβα- 25
 ρὸς καὶ ὑπέρογκος καὶ ταχύς μὲν εἰς ὑβριν καὶ εἰς ὄργην ἔτοιμος, ἐκέ-
 της ἐλεεινὸς γίνεται καὶ συγγνώμης ἠτεῖτο τυχεῖν λυγρᾶ φωνῆ καὶ
 ἐλεεινῆ, εὐχὴν τε ἐζήτει τὴν παρ' αὐτοῦ καθ' ἅπερ τι φάρμακον
 ἀκεσώδυνον καὶ βραδίως λύειν δυνάμενον πᾶν τὸ λυποῦν. Ἀσθενὴς γὰρ
 αἰεὶ ἡ κακία, ἰσχυρὸν δὲ καὶ μόνιμον ἡ ἀρετή. Τί οὖν πρὸς ταῦτα ἢ 30
 θεία ψυχὴ; Ἄρα ὠνείδισεν αὐτῷ τὴν ἄμετρον || ἀπόνοιαν καὶ τοῦ θρά· φ. 139^b
 σους τὴν υπερβολὴν καὶ τὴν πολλὴν τολμηρίαν ἢ ὄφθη ἀνανεύων
 πρὸς τὴν αἰτησιν; Οὐμεινουν. Πῶς γὰρ μαθητῆς ὢν ἐκείνου τοῦ πράου

15. ἀποβαλλέσθαι

18. τύφον

27. λιγρᾶ

28. καθάπερ

29. ἀκεσώδυνον

καὶ εἰρηνικοῦ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν μιμητῆς ἀκριβέστατος καὶ ἀγαθύνειν
 μᾶλλον ἢ κολάζειν φυσικῶς ἔχοντας· Διὰ τοι τοῦτο καὶ οὐ μόνον συγ-
 γνώμης μετεδίδου τῷ λελυπηκῶτι, ἀλλὰ καὶ εὐχῇ μόνῃ καὶ ἀφῇ χει-
 ρὸς τὴν καθ' ὅλου τοῦ σώματος ῥώσιν αὐθωρὸν αὐτῷ ἐπρυτάνευσε·
 5 καὶ ἐρωμένως πᾶσιν ὁ κᾶμων ὑπερφυῶς ἢ πρότερον εἰδείκνυτο καὶ
 τροφῆς εὐθείως μετελάμβανε καὶ λόγον ἐλευθερίως προσέτετο καὶ τὸ
 θαῦμα μικροῦ καὶ ὀφθαλμοῖς ἀπιστον ἦν. Τούτῳ πυνθανομένῳ ὑστε-
 ρον μαθεῖν παρὰ τοῦ ἁγίου τὰ περὶ τοῦ σκληροῦ Βάρδα ἐκείνου μετὰ
 τὴν ἐκ Βαβυλῶνος ἐξοδὸν· ἐπίστευε γὰρ αὐτὸν ὁ στρατηγὸς τοῦ λοι-
 10 ποῦ μηδ' αὐτοῦ τοῦ διορατικοῦ χαρίσματος ἀμοιρεῖν· ἤκουσε παρὰ
 τοῦ ἁγίου τὸν μὲν Σκληρὸν προσδραμεῖν τοῖς κρατοῦσιν ὑπόσπονδον,
 τὸν δὲ ὁμωνυμοῦντα ἀντείσχυθῆναι μὲν τῷ ἐκείνου τολμήματι, ὁμῶς
 οὐδ' αὐτὸν τῆς τυραννίδος ἀπάνασθαι ἢ τῶν κρατούντων περιέχεσθαι.
 Τῶν γοῦν τοιούτων προρρήσεων σύμφωνος εἶπετο καὶ ἡ ἐκβάσις καὶ
 15 πέρα τοῦ θαυμάζεσθαι ἡξίου τὸν προαγγείλαντα.

Καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν στρατηγὸν Γρηγόριον καὶ τὸν ὄσιον τοιαῦτα.
 Μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ Βασίλειος, ᾧ τὸ ἐπίκλην Ἀπόκαυκος, ἄρτι τὴν
 φ. 140^α τοῦ πραίτωρος ἀρχὴν ἀναδεδεγμῆνος καὶ ἐν Κορίνθῳ διατρίβων ἐφρού-
 ρει τὸν ἐκεῖσε ἰσθμὸν τῆς βουλγαρικῆς ἕνεκα ἐφόδου. Δεινῶς δ' αὐτὸν
 20 ἐπίεζε καὶ οἶά τις Ἐρινὺς τὴν ἐκείνου καρδίαν κατήσθιν οὐ μόνον ἢ
 ἐνσκήψασα αὐτῷ χαλεπὴ νόσος καὶ δυσίατος, ἀλλὰ πολλῶ πλείον καὶ
 τὸ δέος τῆς τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους καταδρομῆς. Φήμη γὰρ ἠκούετο
 κατὰ πάσης χωρεῖν αὐτὸ τῆς ἠπείρου καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ἑλλάδος
 τε καὶ τῆς τοῦ Πέλοπος ἐπιστρατεύειν. Οὐ δὴ χάριν καὶ πέμψας ὁ
 25 Ἀπόκαυκος εἰς Λακεδαιμόνα μετεκαλεῖτο τὸν ὄσιον ἱκετικῶς· ἦν γὰρ
 τῶν περὶ τούτου διηγημάτων καὶ τῆς πρὸς θεὸν οἰκειώσεως καὶ παρ-
 ρησίας τὰ ὄντα ὑποπλησθίς. Καὶ ἐπεὶ εἶλκεν αὐτὸν ἢ περὶ τοῦ ἁγίου
 φήμη στερρῶς καὶ αἰ τούτου τῆς ἀρετῆς ἰυγες, σφοδρῶς ἦρα καὶ θε-
 ατῆς γενέσθαι τῆς μακαρίας ἐκείνης ὄψεως, καὶ φωνῆς ἀκοῦσαι ἐκείνου
 30 ἰγλίχετο θεοφορούμενος· αἰδοῦς γὰρ αἰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀξιὸν ἐστὶ
 χρῆμα φιλοσοφία. Ὁ μὲντοι θεὸς ἀνὴρ καὶ περιουσίας ἀγάπης
 πλουτῶν, τὴν αἴτησιν τοῦ Ἀποκαύκου προσηκόμενος, αἰδὲν ὄλωσ
 τῶν ἐν χειρὶν οὕτω σπουδαίων ἦν αὐτῷ ὡς καὶ μικρὸν ἐπισχεῖν ἢ

5. ἐρωμένως 13. περιέσθαι ἱκανοθούμενον εἰς περιέχεσθαι ἴντε τῷ
 κειμένῳ καὶ τῷ ᾠτ. 20. ἐρριννύς 24. τέ 30. ἀξιὸν ἐστὶ 33. σπουδαίων

χρόνῳ τινὶ καὶ ἀναβολῇ τὸ πρᾶγμα διδόναι, ἀλλὰ, πάντα ἐν ἰλαχί-
 στω θέμενος, ἀπτόρω τινὶ τάχει τὴν Κορινθον κατέλαβε, παρ' οὐδέν
 ποιούμενος καὶ αὐτὸν τὸν τῆς ὁδοῦ κόπον καὶ τὴν κάκωσιν τῆς πεζο-
 πορίας. Ἄμα δὲ τῇ ἐν Κορίνθῳ παρρησίᾳ τούτου, οὐ μόνον ὑγιῆς
 εὐχῇ τοῦ δικαίου ὁ κατερραγμένος ἐδεικνυτο, καὶ ἡ χάρις ὅσην ⁵
 ἐπλούτει ὁ μέγας παρὰ θεοῦ ἔτι φανερὰ καθίστατο τοῖς ἀγνοοῦσιν, ^{φ.1408}
 ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν Βουλγάρων φροντίδος ἀπελύετο ὁ Ἀπόκαυκος,
 πρᾶμηνύσαντος αὐτῷ τοῦ μακαρίου τὴν ἐκείνων καταστροφὴν. Ἰπὸ
 γὰρ τοῦ συνοικοῦντος αὐτῷ Πνεύματος τὰ ἀφανῆ ὄραν εἶχεν αἰεὶ καὶ
 πολὺς ἦν τὰ μέλλοντα προβλέπειν. Καὶ οὕτω μὲν τῷ Ἀποκαύκῳ ¹⁰
 Βασιλείῳ ἡδὺς γίνεται καὶ μελιχρὸς ὁ τοῦ ἁγίου λόγος ἐφ' ἅπασιν,
 καὶ ἡ τῶν κακῶν αὐτῷ Ἰλιάς λέλυται καθ' ἅπαξ τῇ τοῦ ὁσίου παρ-
 ουσίᾳ. Ἐβδόμης δὲ ἡμέρας ἐκείσε ὁ μέγας διατρίψας, πρὸς τὰ οἰκεία
 ἤδη αὐθις ἀνθυπενόστησεν· ἐν οἷς αἰεὶ τὰς αἰσθήσεις συνάγων εἰσω
 παρεσκεύαζε νεύειν, ὡς ἐν πλείονι γαλήνῃ τοῦτον ἐν μέσῳ θορύβων ἢ ¹⁵
 τοὺς ἐν ἐρήμῳ ὄντας διατελεῖν.

Πλὴν ἀλλ' ἀκόλουθόν ἐστι πάντως καὶ τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῷ
 τερατουργηθέντα γραφῇ παραδοῦναι. Συνοδεύσαντι γὰρ αὐτῷ ἐν τῇ
 ἐπανάδῳ ἀνδρὶ τινὶ εὐλαβεῖ καὶ τροφίμῳ τῆς ἀρετῆς, πρὸς δὲ καὶ ἰε-
 ρατικῷ τιμημένῳ ἀξιώματι, ὡς ἤδη πέρας εἴληφεν ἡ ἡμέρα, καὶ ²⁰
 βαθεῖα ἦν ὄψια, καλαισιότατῳ ναῶ τινὶ ἀπαντήσαντι, ἄμφω ἐν αὐτῷ
 εἰς ἐληλύθασιν ἐφ' ᾧ μικρὸν ἀνεθῆναι τοῦ κόπου καὶ ὕπνου μετρίου
 παραγεύσασθαι. Ὡς γοῦν ἐξετέλεισαν τὴν ἐπικοίτιον εὐχὴν, καὶ τῷ
 ἰδᾶρτι ἑαυτοῦς ἀνέκλιναν τῷ ὕπνῳ χρησόμενοι, ἐπεὶ ὁ ὕπνος μετὰ
 μικρὸν ἀνῆκε τὸν ἰερέα, ὁρᾷ ἐν τοσοῦτῳ βᾶθει τῆς νυκτὸς φῶς ²⁵
 χνικαῖον ὑπερθεῖν τῆς σταυροφόρου ῥάβδου τοῦ μακαρίου, διψιλεῖς τὰς ^{φ.1410}
 ἀκτῖνας ἐκπέμπον καὶ καταυγάζον ἅπαντα τὸν ναόν. Θάμβους οὖν
 ἐπὶ τούτῳ πλησθεῖς ὁ ἰερεὺς καὶ θεῖον εἶναι τὸν ἄνδρα πεπιστευκῶς,
 περὶ τῆς ἰδίας μητρὸς αὐτοῦ Ἰεσιάν προσῆγε· καὶ γὰρ ἦν ἐκείνη
 χρονίῳ καὶ χαλεπῷ νοσήματι προσομιλήσασα ἐπὶ πλείοσιν ἔτεσιν, ὅφ' ³⁰
 οὐ κατεργασθεῖσα κλινοπετῆς ὑπῆρχε καὶ πάμπαν ἀκίνητος. Ὡς γοῦν
 ἀδίστακτον ἅμα καὶ ἀναμφίβολον εὗρε τὴν πίστιν ὁ ὁσίος, οὐ παραι-
 τεῖται τὴν αἴτησιν, ἀλλ' εὐθέως τὴν χάριν ἀντιμετρεῖ. Ἄφ' οὐπερ

14. ἀνθυπενόστησεν 19. ἀνδρὶ τινὶ 21. βαθεῖα τινὶ
 24. χρυσάμενοι 27. ἀκτῖνας 28. τοῦτο 29. αὐτοῦ

γὰρ ἀμπείχεται πιναροῦ ρακίου τμήμα τι περιελών και τῷ ἱερῷ ἐπορέξας. Ἄπιθι, εἶπεν, ἀδελφεί, και ὕδατι τοῦτο ἐπιθρέξας τοῦ ἀγιάσματος τῶν ἀγίων Θεοφανείων, δός πιεῖν τῇ καμνούσῃ, και πάντως ὄψει τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. Κατὰ γοῦν τὸ τοῦτου ἐπίταγμα οἰκαδε ὁ ὁ ἱερεὺς παραγενομενος και τῇ ἰδίᾳ μητρὶ τοῦτο προσάγων, ἐν ᾧ τὸ τμήμα τοῦ ρακίου ἰδεύτο, ἀνέθωρε τῆς κλίνης εὐθείως ἢ μικροῦ και ἐγγύς οὕτως τῶν τοῦ Ἄδου πυλῶν, και δορκάδος δίκην ἐφήλατε, τελείας εὐμοιρήσασα τῆς ὑγείας. Τῷ δὲ τοιούτῳ θαύματι ἐμπλησθεὶς ἠδονῆς τὴν ψυχὴν ὁ ἱερεὺς, ἅμα τῇ μητρὶ χάριτας τῷ θεῷ ὡμολόγησεν. 10 γοῦν και τῷ τοῦτου γνησίῳ θαυμάσονται και οὕτως τῷ μεγάλῳ τὸ πάρεργον οὐδὲν ἦττον τοῦ ἔργου θαυμαστὸν εἰργαστο.

Ἐπεὶ δὲ τῆς πρὸς τὴν Σπάρτην φερούσης εἶχετο ὁ μακάριος, ὡς φ. 145^β ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ || τῆς ὁδοῦ προσφιλοσοφῶν ἦν, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, περὶ τῆς βεβαίας ἐκείνης και 15 μακαρίας ἐλπίδος και ταῖς μελιγλώττοις αὐτοῦ θεαῖς ὑποθήκαις πρὸς εὐσεβῆ ζῆλον και ἐνθεον ὑποθήγων. Ὡς δὲ και τὴν ἐκ τοῦ Ἄμυκλίου πρὸς τὰ ἐνταῦθα τρίβον ἦνυον, τῆς γλυκειᾶς χάριτος ἐκείνης τῶν τοῦ μάκαρος λόγων ἐπαπολαύοντες και ἠδέως ἐπαίοντες, ἐπεὶ θέρους ἦν ὁ καιρὸς και ἡ ὥρα σταθηρᾶς μεσημβρίας και ὁ καύσων σφοδρὸς και ὁ φλογμὸς ἀνύποιστος. οἱ τῷ ἀγίῳ, ὡς εἴρηται, τῆς ὁδοπορίας κοινωνοῦντες τῷ δὶψει δεινῶς ἐκπολιορκηθέντες· οὐδὲ γὰρ ἦν ἐν ὅλῃ τῇ λεωφόρῳ ἐκείνῃ ἢ πηγαῖον νᾶμα ἢ ποτάμιος ροῦς ἢ χεῖμαρρος ἢ ἄλλη ὅπως οὖν φύσις ὕδατος· χαμαιριφεῖς ἐκείνοι γεγονότες περὶ τὸ μέσον τῆς λεωφόρου και τὸ ἀναπνεῖν ἤδη ὑπὸ τοῦ συνεχοῦς 25 καύματος και τοῦ ἐξ αὐτοῦ πνίγους διακοπτόμενοι, τὰς ψυχὰς βιαίως ἀφιέναι ἠπειγόντο. Οὗς ἰδὼν ὁ ὄσιος οὕτως μέλλοντας κινδυνεύειν ἀθλίως και τῆς αὐτῶν ἀσθενείας οἶκτον λαβῶν, εὐχῇ ἑαυτὸν ἐπέδωκε κατὰ τὸ σύνηθερ· εἶτα και τῇ σταυροφόρῳ ῥάβδῳ πλήξας τὸν τόπον, ἐν ᾧ στάς τὴν εὐχὴν ἐποιεῖτο· ὦ τῶν θαυμασίων τῶν σῶν, 30 Χριστέ μου· ὕδωρ εὐθὺς οἶον ἡδιστον και διαυγέστατον και ποτιμώτατον ἐκ τῶν τῆς γῆς ἀνεδόθη λαγόνων. Οὐπερ οἱ τῷ δὶψει ἐκτακέντες και μικροῦ δεῖν ἐκλιπόντες ἐμφορηθέντες ἀνέψυξαν τε και ἀνέρ-

1. τμήμα τι	1-2. ἐπώρεξας	3. θεοφανίων	6. ἀνέθωρε
7. ἐφήλατο.	22. λεωφόρῳ	νάμα	24. λεωφόρου
30. ποτιμώτατον			

ρώσθησαν καὶ τῷ ἁγίῳ προθύμως παρείποντο ἐκπληττόμενοι ἐπὶ || φ.142^α
 τῷ παραδόξῳ τοῦ θαύματος. Ὅτε καὶ ἦν ἰδεῖν πανταχοῦ τὸν ἄνδρα
 δοξαζόμενον διὰ τὸ ἄφυστον τῆς ἐπαγγελίας. Δοξαζεῖν ἐπηγγείλατο
 Κύριος τοὺς διὰ τῶν ἔργων αὐτὸν δοξαζεῖν ἐπισταμένους. Τὸ γοῦν
 οὕτως παραδόξως πηγάσαν ὑδῶρ κρήνη γέγονεν ὑδροτόκος καὶ κοινὸν 5
 πρόκειται μέχρι καὶ σήμερον παραμύθιον καὶ διψῆς ἀλέξημα πᾶσι
 τοῖς ὁδοιπόροις. Ἔθα δὲ καὶ εὐκτήριος οἶκος ὑστερον ἐξ αὐτῶν ἀνη-
 γέρθη τῶν κρηπίδων ἐπ' ὀνόματι τοῦ τριζυάκκαρος παρὰ τοῦ τῶν
 προροικούντων τῷ τῷ τῷ καὶ τῷ τάγματι τῶν μοναχῶν κατειλεγμέ-
 νου, ᾧ Ζωσιμάς μὲν ἡ κλῆσις, ὁ δὲ τρόπος μάλα ἐπαινετός καὶ θεο- 10
 φιλῆς. Οἱ τοίμην τοῦ ὕδατος ἐμποροῦμενοι καὶ τῷ ἡδίστῳ τῆς πόσεως
 ἐπαναψύγοντες αἰεὶ καὶ οἶονεῖ ἀναπτερούμενοι τῆς προκειμένης ὁδοῦ
 ἄπτονται, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ καὶ τῷ ἁγίῳ.

Ἄλλ' ὁ μὲν ὄσιος οὕτω τῇ Λακεδαιμόνι ἀποδέδοται, καὶ τὸ τῆς
 ἀλθινης φιλοσοφίας φροντιστήριον εἶχεν αὐτόν. Ὀλίγαις δ' ὑστερον 15
 ἡμέραις, καὶ ἐπεὶ ὁ φθόνος αἰεὶ ἡρμεῖν οὐκ οἶδε, διεβλήθη ὑπὸ τινῶν
 κακοθελῶν ἀνδρῶν καὶ τῷ τοῦ φθόνου πάθει δεινῶς προκατειλημμέ-
 νων Ἰωάννης ἐκεῖνος, ᾧ τὸ ἐπίκλην Μαλακηνός, ἀνὴρ τῶν λίαν εὐ-
 κλειῶν καὶ περιθλιπτόνων καὶ αὐτῶν τῶν ἐπὶ τῇ κατὰ κόσμον σοφίᾳ
 θαυμαζομένων τὰ πρῶτα φέρων οὐ τῆς Λακωνίων πόλεως μόνον, ἀλ- 20
 λά καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ τῆς τοῦ Πέλοπος, ναὶ μὴν καὶ εὐγνώ-
 μων εἴπερ τις καὶ τὰ πρὸς τὸν ὄσιον εὐ διακεῖμενος. || Διεβλήθη δὲ τῷ φ.142^β
 τὰ σκῆπτρα τότε τῆς Ῥωμανίας ἰθύνοντι. Βασίλειος δ' οὗτος ἦν ὁ
 τοῦ μικροῦ Ῥωμανοῦ παῖς καὶ πάντων βασιλείων εὐδαιμονέστερος, οὐ
 καὶ ὁ βίος ἐπιφανής καὶ ὁ τῆς ἀρχῆς χρόνος ἐπιμήκιστος καὶ τὰ 25
 κατὰ τῶν ἀντιπάλων τρόπαια πάμπολλα. Δι' οὐ καὶ ὁ τοῦ βουλγα-
 ρικοῦ ἔθνους ἄρξας Σαμουήλ ἐκεῖνος, ὁ τὴν Ῥώμην ἄμαχος καὶ τὴν
 ἰσχὺν ἀνυπέρβλητος, ἀνήρητο, καὶ αὐτὸ δὲ ἅπαν τὸ ἔθνος τῆς βουλ-
 γαρικῆς ἀναριθμήτου φάλαγγος καταβέβληται ἅμα καὶ τεταπεινω-
 ται, καθὼς ἡ περὶ αὐτὸν ἱστορία πλατύτερον παριστᾷ. Ἀπεστάλη 30
 σαν οὖν παρὰ τοῦ αὐτοῦ βασιλείως δύο σατράπαι στρατιωτῶν λεγεῶ-
 νας ἐπαγόμενοι ἐφ' ᾧ κατασχεῖν ἀθρόως τὸν προλεχθέντα Μαλακηνόν
 καὶ δέσιμον ἄχρι τῆς μεγαλωνύμου βασιλίδος τῶν πόλεων ἀγαγεῖν.

9-10. κατ' ἄλεγμένου 16. ἡρμεῖν 22. εἰπέω

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΟΝ ΤΟΜ. Γ'.

Ε.Υ.Δ. τῆς
 ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006